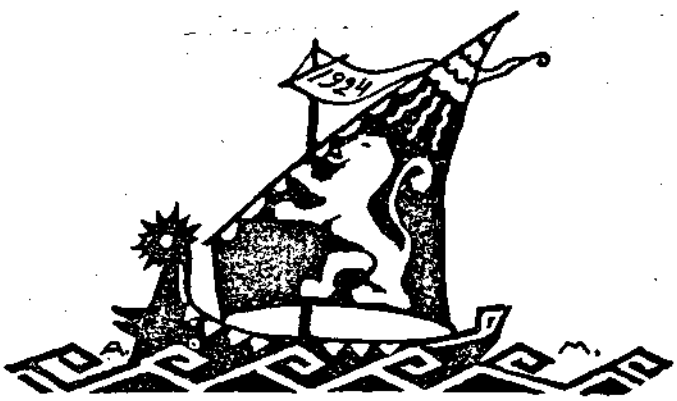
ГРАДСКО ОБЩИНСКО
ВАРНА
БИБЛИОТЕКА

МОРСКИ СГОВОРЪ

ГОДИНА XI
КНИЖКА 10
В А Р Н А
ДЕКЕМВРИЙ 1934 г.

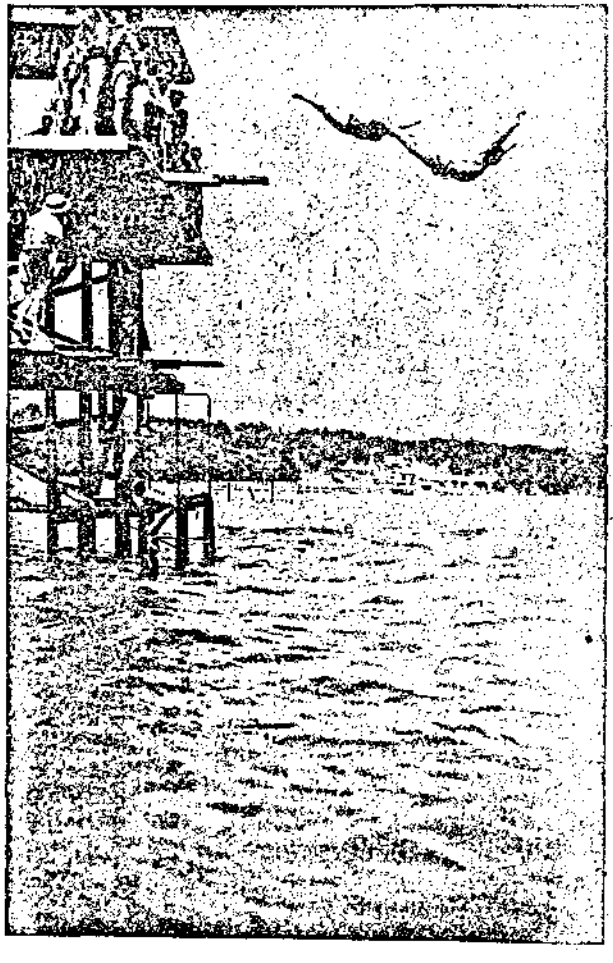
УРЕЖДА КНИЖОВНО-ПРОСВѢТНИЯТЪ ОТДѢЛЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ
Главенъ редакторъ: ПРОФ. Я. АРНАУДОВЪ
Редактори: Д-РЪ П. Д. СКОРЧЕВЪ И Д-РЪ Г. ПАСПАЛЕВЪ

ВАРНА

ЦАРИЦАТА НА ЧЕРНО МОРЕ, — НАЙ-КРАСИВИЯТЪ КУРОРТЪ ВЪ ЮГО-ИЗТОЧНА ЕВРОПА

ВАРНА

Най-модерни бански съоръжения за студени и топли морски бани. Модерно казино въ морската градина, срещу банитѣ, съ първокласенъ ресторантъ и дансингъ на открито.

Красиви околности. Разходки и екскурзии по сухо и по море до близкитѣ околности, както и до Цариградъ.

Всички видове спортъ — развлѣчения: театри, кинематографи, тенисъ клубъ, морски тържества.

Голѣми музикални тържества въ началото на м. августъ съ участие на най-виднитѣ български артисти. Презъ сезона гостуватъ народния драматически театръ и народната опера.

Условия на живота най-износни.

Първостепенни хотели отъ 60 до 150 лв. легло

Частни квартири отъ 1000—4000 лева за стая съ две легла за месеца.

Обѣдъ или вечеря въ първокласни ресторанти отъ 40—60 лв.

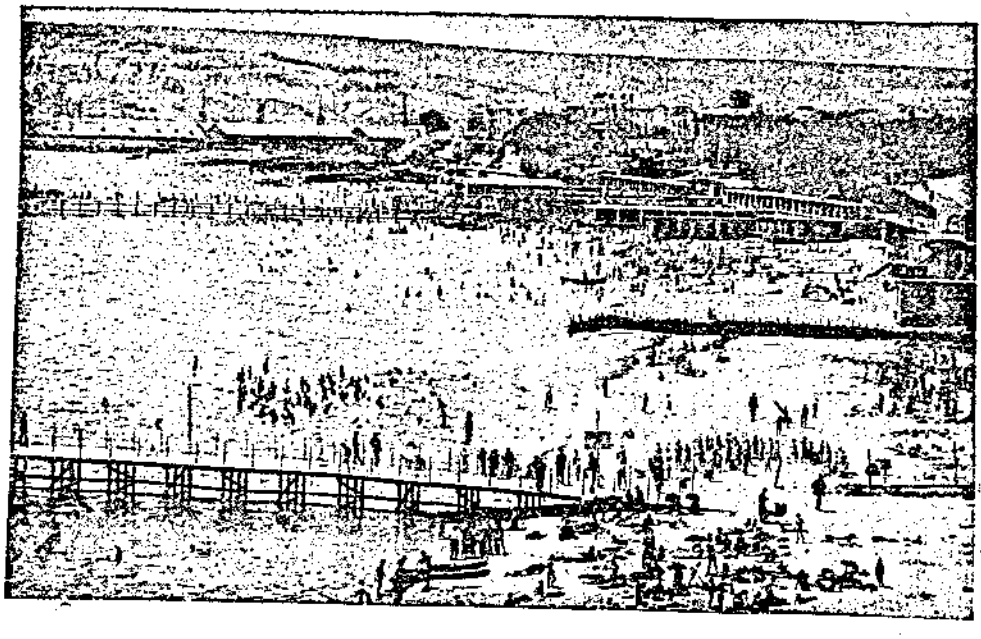
Въ второстепенни ресторанти се получава здрава и изобилна храна на по-низка цена.

Табълъ д'отъ отъ 100—120. лв.

Лѣтовна такса и карта за цѣлия сезонъ 20 лв

Такса за банитѣ:

1. Студени бани	I класа кабина	10 лв.
	II „ „	5 лв.
2. Топли бани	I класа кабина	30 лв.
	II „ „	20 лв.
Басеинъ		15 лв.

Отъ 15. юний до 15. септемврий лѣтовницитѣ се ползуватъ съ 25% намаление по българскитѣ държавни желѣзници.

Бюрото за лѣтовници при общината въ приморската градина разполага съ пъленъ списъкъ на квартири, дава всички сведения и настанява лѣтовницитѣ на квартири безъ възнаграждение.

ОТНАСЯЙТЕ СЕ ЗА ВСИЧКО ДО БЮРОТО ЗА ЛѢТОВНИЦИ.

0—10

Къмъ морето и Дунава за напрѣдъкъ!

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ

ГОДИНА XI.
ВАРНА, декемврий 1934 год.

БРОЙ 10.
Гл. ред. проф. Я. АРНАУДОВЪ

Проф. Я. Арнаудовъ

ПЕТНАИСЕТЪ ГОДИНИ НЬОЙИ

Една тжжна годишнина. Споменъ за една дата, която е символъ на нашата национална трагедия, на покрусени народни идеали и сжщевременно символъ на нравственъ банкрутъ и падение на модерната европейска цивилизация. Дата, на която ние, беззащитни, бѣхме приковани на позорния стълбъ, жестоко обругани, подиграни и третирани по-зле и отъ най-вулгарнитѣ престжпници, на които все пакъ се дава правото да се защитятъ. Едно дѣло, което представлява най-конденсирания изразъ на развилнѣли страсти, на нечовѣшка умраза, на недостойна мъсть, на вѣроломство и измама, въздигнати и санкционирани като решаващъ факторъ въ модерната международна политика. Трагиченъ завършекъ на полувѣковни усилия на единъ героиченъ народъ, стремящъ се да осжществи найзаконнитѣ си човѣшки права. Доведенъ до найдълбоко отчаяние, сломенъ отъ жестокитѣ удари на злата сждба, дошълъ до най-низката точка на своето национално самочувство, тоя народъ изпадна известно време въ състояние на страшна духовна анархия, на унинне и пораженство, и въ зашеметеностьта на тая безпжтица събуди най-сериозни опасения за неговото свободно сжществуване като нация.

Обаче това бѣше и остана най-низкото равнище на националното самосъзнание. Въ недрата на народната душа се таеха скрити нравствени сили, които преодолѣха небивалата духовна криза. И се започна пакъ единъ новъ възходъ, който днесъ, петнадесеть години следъ най-черната дата отъ най-новата ни история, е такъвъ, че ние вижданме да се разраства едно силно национално движение всрѣдъ младежьта и възрастнитѣ, чувствуваме шума на едно повишено патриотическо чувство, нашитѣ културнотворчески сили се съвзематъ и ние започваме вече да осжществяваме въ душитѣ си идеала за единна нация — нѣщо, което и преди голѣмата война още не бѣхме постигнали. Презъ горнилото на неизразими страдания народниятъ духъ се пречисти, започна да се преодолява пагубния материализъмъ, дребнавата и тѣсногърда себичность, и днесъ се възйема къмъ ново културно и обществено строителство, изпитанъ и каленъ отъ нещастията. Днесъ българскиятъ народъ въ лицето на ржководната интелигенция дълбоко се прониква отъ съзнанието, че за да може единъ день да се осжществи напълно като нация, той трѣбва да се подготви културно за това.

Това все повече закрепващо национално самосъзнание и волята на нашия народъ да бжде зачитанъ отъ ржководителитѣ на международната политика вече дава значителни резултати. Презъ изтеклитѣ 18 месеци нашиятъ държавенъ глава и наши държавници обходиха всички по-важни европейски центрове, гдето бидоха посрещнати отъ официалнитѣ кржгове и общественото мнение съ любезность и голѣмо внимание, които на мѣста минаваха извънъ рамкитѣ и отмѣреностьта на обикновената дипломатическа вежливость, а нѣкжде се отличаваха и съ истинска сърдечность. Презъ сжщото време и нашата столица, която по-рано се посещаваше и то не рѣдко отъ международни финансови контрольори, ревизори и експерти, отъ пратеници на репарационната комисия и представители на портьоритѣ, посрѣща и изпраща много видни гости, върховни представители на своитѣ народи, което безспорно означава, че на шахматната дъска на международната политика ние ставаме фигура отъ значение.

Въпрѣки всичко това, насилственията договоръ е на лице, съ всичкитѣ си последици и съ всички-

тѣ тежки задължения за насъ, като изключимъ финансовитѣ му клаузи, които претърпѣха известни благоприятни за насъ измѣнения. Живи части сж откжснати отъ нашата етнографска и културна цѣлость, намъ е все още отнетъ излазътъ на свободно море, ние все още се намираме подъ гнета на външни плащания, наложени ни отъ договора. При това задълженията по последния сж въ сила само за насъ: малкото отъ тѣхъ, които се поеха съ него отъ бившитѣ ни противници, не се зачитатъ, и тѣхното изпълнение подъ единъ или другъ предлогъ все още се отлага, или пъкъ имъ се дава тълкуване, което прави изпълнението имъ илюзорно. Всичко това напълно оправдава мощния протестъ, който се изтръгва днесъ изъ гърдитѣ на българския народъ противъ неправдитѣ на единъ договоръ подписанъ, тъй да се каже, на барабанъ. Тоя протестъ е сжщевременно изблицъ на всенародното възмущение поради погазването и на този жестокъ договоръ отъ ония, които ни го наложиха. Ала това е и изразътъ на непоколебимата ни вѣра въ крайното възтържествуване на човѣщината и справедливостьта въ международнитѣ отношения.

Ревнителитѣ на морската идея у насъ преживѣватъ особено болезнено тая печална годишнина. Защото въ Ньойи не само се освети орѣзването на Черноморското и Дунавското ни крайбрѣжие, не само се сведе до минимумъ възможностьта за защита на малкия ни брѣгъ по Черно море и оня на Дунава, но ни се отне и единствената сжществена придобивка отъ Балканската война — Бѣломорскиятъ край, вѣковниятъ блѣнъ на българския народъ. Ние пакъ бидохме отхвърлени отъ свободния Егей, за да копнѣемъ по него отъ родопскитѣ върхове, надвесили се надъ него. Ние сме лишени отъ Бѣломорието въ едно време, когато вследствие на наложилото се отъ свѣтовната стопанска криза преобразование въ селското ни стопанство, имаме отъ него най-настоятелна нужда повече отъ всѣки другъ пжть. И ние сме лишени отъ тоя свободенъ излазъ не толкова поради повелѣнията на договора, а главно поради упорството на южната ни съсѣдка и нежеланието ѝ да изпълни оная клауза на договора, която въпрѣки нейната мъглявость ясно и недвусмислено ни гарантира такъвъ излазъ.

Ето защо ние се присъединяваме съ наболѣла душа къмъ днешния всенароденъ протестъ противъ голѣмитѣ неправди на Ньойския договоръ, а особено противъ ония негови опредѣления, които спъватъ морското развитие на нашата страна. Ние искаме отново да ни се даде правото да пазимъ брѣговетѣ си, като развиемъ необходимата за това водна отбрана. Ние протестираме противъ погазването и на малкото задължения, поети чрезъ тоя нещастенъ договоръ отъ страна на „победителитѣ" и настояваме, независимо отъ всѣкакви ревизии на мирнитѣ договори, да ни се даде поне онова, което ни признаха и неумолимитѣ автори на тия договори — свободенъ излазъ на Бѣло море, който ни е толкова много необходимъ за нашето свободно стопанско, културно и национално развитие.

Варна, 27. XI. 1934 г.

В. П. Гочевъ

ЕДИНЪ ПРОПУСНАТЪ ЮБИЛЕЙ

Следъ освобождението на България за нашата интелигенция се откри богата кариера. Всички длъжности въ новоосвободената държава трѣбваше да се заематъ отъ българи. Интелигентнитѣ ни сили се оказаха недостатъчни. Особено ни липсваха хора съ по-голѣма научна подготовка. Както въ княжество България, тъй и въ бившата Източна Румелия се откриха нови срѣдни училища. Числото на ученицитѣ се увеличи, а по много предмети липсваха преподаватели. За да се попълни тая празднина, бѣха поканени младежи съ висше образование отъ Чехия. Чехската интелигенция, потискана отъ нѣмцитѣ, бѣ възпитана въ славянски духъ. Съ това си обясняваме, защо млади даровити хора, които можеха да се издигнатъ и въ своето отечество, дойдоха въ една още слаба културна славянска страна да работятъ при много по-неблагоприятни условия. А че тия млади учители бѣха все способни хора, достатъчно е да се споменатъ имената на Мърквичка, Монинъ, братя Шкорпилови, Шакъ, Шоурекъ, Нѣмецъ и др.

Презъ 1882 г. по покана на източно-румелийското правителство, пристигнаха въ Пловдивъ братята Херминъ и Карелъ Шкорпилъ, отъ които Херминъ е вече покойникъ, а Карелъ е още въ нашата срѣда и продължава да работи неуморно. Презъ м. септемврия 1932 г. Карелъ Шкорпилъ изпълни 50 годишна плодовита дейность въ полза на българската наука, но и до днешенъ день той не се е уморилъ. Всѣки день го намираме въ Варненския археологиченъ музей съ моливъ или перо въ ржката на една грамадна маса, всрѣдъ купища книги и карти. Той не прави разлика между дѣлникъ и праздникъ. Всѣки день, сутринь и следъ обѣдъ, той е въ музея.

По специалность Карелъ Шкорпилъ е математикъ. Той е билъ преподаватель въ гимназиитѣ по математика и отечествена история, физика и декриптивна геометрия; а вънъ отъ училището се занимава съ география и главно археология. К. Шкорпилъ е пръвъ братовчедъ на познатия на всички ни виденъ чехски историкъ Константинъ Иречекъ. По наследство братя Шкорпилови сж археолози. Братътъ Владиславъ Шкорпилъ бѣ директоръ въ царския музей въ Керчъ (Русия), гдето загина мжченически при руската революция. Владиславъ, човѣкъ на науката, отличенъ археологъ, е знаелъ много добре, че Балканскиятъ полуостровъ е пълненъ съ старини, още неизследвани. Той кореспондиралъ съ братята си, давалъ имъ упжтвания и тѣ се впускатъ въ тая область съ младенчески жаръ и отъ тѣхъ излизатъ отлични археолози, които по своя инициатива се отдадоха на работа.

Трудоветѣ на К. Шкорпилъ, малки и голѣми, сж около 100. Не е мѣсто въ тая статийка да ги изброяваме. Той е писалъ освенъ учебникъ по отечествена география и редъ статии по сжщия предметъ. Но главнитѣ му трудове сж отъ археложки

характеръ. Писалъ е за предисторически паметници, тракийски паметници, разни каменни групи и жъртвени камъни, изкуствени пещери, гробни могили, стълбове, стари постройки, стари пжтища, стари църкви и монастири, стари крепости и селища, надписи и пр. Обаче най-голѣмо значение иматъ неговитѣ изследвания, които сж въ връзка съ българската история.

Като учитель въ Варненската мжжка гимназия, К. Шкорпилъ често посещавалъ Абоба и дошелъ до заключение, че при Абоба се намира старата българска столица Плиска. Въ своя трудъ „Паметници Одесосъ—Варна" той пише: „Старата българска столица отъ дохождането на българитѣ на Балканския полуостровъ до царь Симеона не е била до сегашния градъ Преславъ, но до с. Абоба". По късно (1900—1901 г.) той развива тая своя мисъль по-обширно въ годишния отчетъ на Варненската мжжка гимназия. Известниятъ руски византологъ Т. Успенски се заинтересувалъ отъ изследванията на К. Шкорпилъ и дохажда съ проф. Попруженко въ Варна презъ 1899 г. Въ Абоба, на самото мѣсто, Карелъ развива своята теория. Успенски не се убедилъ напълно, но видѣлъ, че въпросътъ е отъ голѣмо значение и още презъ есеньта сжщата година, за смѣтка на Цариградския руски византийски институтъ, се почватъ разкопки подъ главното ржководство на К. Шкорпилъ. Голѣмата култура, разкрита въ Плиска, направила силно впечатление на Успенски, и той не допущалъ най-първо, че това е стара българска култура. За него Плиска е билъ нѣкой римски лагеръ. Той често споривалъ съ г. Шкорпилъ, който въ всичко съглеждалъ разлика между римскитѣ постройки и тия въ Плиска. Чакъ когато се открилъ чаталарския стълбъ съ надпись (при с. Крумово), въ който Омортагъ изрично говори за столицата Плиска и новооснования аулъ Тича (Туца), Успенски се съгласилъ напълно съ К. Шкорпилъ. Презъ 1901 г. Г. Шкорпилъ заминава за Цариградъ, използува богатата библиотека на института и написва нѣколко статии. Въ 1905 г. институтътъ напечатилъ грамаденъ сборникъ „Абоба—Плиска", къмъ който сж приложени 118 отдѣлни таблици. Отъ 21 статии, 14 сж написани отъ К. Шкорпилъ, а една — отъ Успенски и К. Шкорпилъ.

Карелъ Шкорпилъ

Подъ ржководството на К. Шкорпилъ и Ю. Господиновъ сж правени разкопки въ Преславъ и Патлейна. Резултатитѣ отъ тая разкопки сж описани пакъ отъ К. Шкорпилъ. Изобщо мѣстото, гдето е трѣбвало да се правятъ разкопки, е било посочвано отъ К. Шкорпилъ. Може да се каже, че той притежава нѣкакъвъ специфиченъ археологически усѣтъ и винаги безпогрѣшно се натъква на старинитѣ, които крие нашата родна земя.

Голѣмъ шумъ произведе и известниятъ мадарски конникъ, описанъ отъ Kanitz въ съчинението му Donau—Bulgarien und der Balkan като тракийски конникъ. Още презъ 1895 г. двамата братя К. и Х. Шкорпилъ построили на мѣстото скеля и намѣрили при конника нѣкакъвъ надписъ, отъ който снели и отпечатъкъ. Въ тоя надписъ се споменава името Крумъ. Това е дало поводъ на К. Шкорпилъ да провъзгласи тоя паметникъ за прабългарски. Сега за тоя паметникъ има цѣла литература.

Не е мѣсто тукъ да се излага цѣлата дейность на К. Шкорпилъ. Както казахме, той е написалъ стотина работи. Много находки, съхранявани въ Варненския археологиченъ музей, сж описани само въ общи чърти и чакатъ своя редъ да бждатъ описани подробно и издадени.

Ние българитѣ не винаги сме били внимателни къмъ тоя труженикъ на науката. Нѣкои наши учени, когато пишатъ за нашитѣ исторически старини, често излагатъ въпроса така, като че К. Шкорпилъ едва ли има нѣкакво значение за откритието на тия важни за историята ни находки. А единъ пжть К. Шкорпилъ едва ли не бѣ охуленъ отъ единъ quasi ученъ. Добре е поне, че тоя ученъ човѣкъ не е българинъ. Но истината не може да се потули. Хората на науката, и въ странство и у насъ, признаватъ голѣмитѣ заслуги на К. Шкорпилъ като човѣкъ на науката.

К. Шкорпилъ е билъ още отъ основанието на Морския сговоръ деенъ членъ въ управителния съветъ.

Петдесетгодишната научна дейность на К. Шкорпилъ мина незабелязано. Никой не си спомни даже да го поздрави. Ще се задоволимъ да кажемъ отъ сърдце българското изречение въ такива случаи: „зло да го забрави". Нека му пожелаемъ здраве да работи още дълго време въ полето на науката.

Д-ръ Г. П.

РАДИОВЪЛНИТѢ ВЪ УСЛУГА НА КОРАБОПЛАВАНЕТО И ОРГАНИЗИРАНЕ НА РАДИОФАРОВЕТѢ ПО СЕВЕРНИТѢ БРѢГОВЕ НА ЕВРОПА

Известно е, че безжичното предаване на електрическата енергия днесъ указва голѣми услуги въ различнитѣ области на културния, стопанския и икономическия животъ на човѣка. Особено голѣмо значение то има, обаче, въ съвременното търговско и военно корабоплаване. Използването му въ тази область започва отдавна. Отначало то служеше само като свързочно срѣдство, именно въ ролята на така наречения „безжиченъ телеграфъ". Благодарение на последния, отдалеченитѣ отъ брѣга съ хиляди мили кораби, сж въ постоянна връзка съ своитѣ и чуждитѣ пристанища. Отдалечени по разстояние, тѣ оставатъ свързани по време. По този начинъ безжичниятъ телеграфъ унищожи разстоянието по време между кораба и брѣга. Всичко, което става на борта на единъ корабъ, може да бѫде съобщено на брѣга само въ разстояние на нѣколко минути.

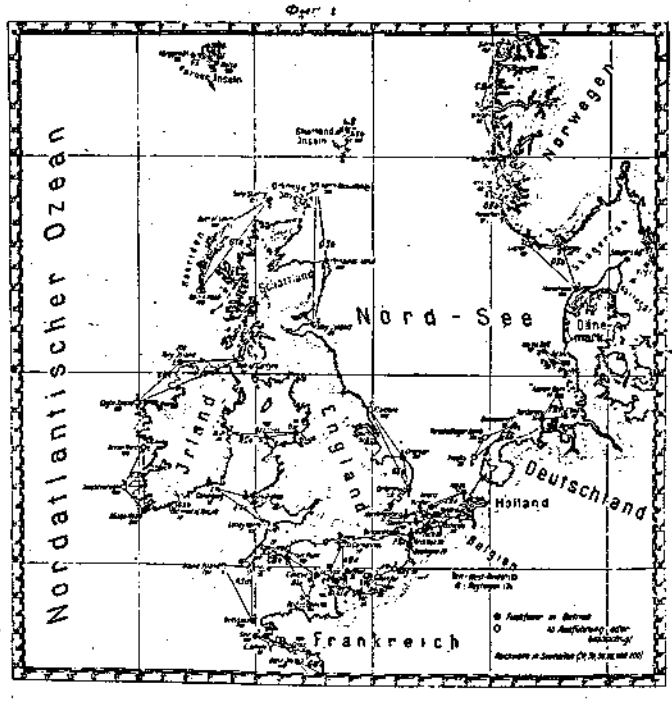
Независимо отъ културната и стопанска полза, която безжичниятъ телеграфъ указва на днешното корабоплаване, той намали до минимумъ и жертвитѣ при нещастията на море. Днесъ благодарение на него, корабитѣ получаватъ по нѣколко пѫти на день подробни сведения за състоянието на времето и навременни предупреждения за приближаващитѣ се природни стихии — циклонни фронтове и урагани. Търпящиятъ бедствие корабъ е въ състояние само въ нѣколко секунди да съобщи по всички посоки на свѣта за своето опасно положение.

Голѣмата Европейска война донесе и друго приложение на безжичното предаване на електрическата енергия въ областьта на корабоплаването. Това е така нареченото „радиозасичане" — единъ навигационенъ способъ за опредѣляне мѣстото на кораба, безъ да вижда брѣга. И по-рано моряцитѣ можеха да опредѣлятъ мѣстото на своя корабъ, безъ да виждатъ земя, съ така наречения „астрономически способъ". Използуването на последния, обаче, изисква хубаво и ясно време, за да могатъ да се виждатъ слънцето, луната или нѣкои отъ познатитѣ звезди. Следователно, този способъ е зависимъ отъ състоянието на времето и видимостьта. При облачно, мъгливо и мрачно време, тъкмо когато морякътъ чувствува най-голѣмата нужда да знае кѫде се намира, астрономическиятъ способъ отказва своята помощь. Само този, който е ималъ случая да преживѣе страха на неизвестность, подхвърленъ на произвола на разбѣснѣлото се и мрачно море, може да разбере положението на водящия кораба капитанъ.

Новиятъ способъ за ориентиране на кораба посрѣдствомъ радиото — радиозасичането — освободи моряцитѣ отъ тази грижа. Той дава възможность да опредѣляме мѣстото на кораба независимо отъ състоянието на времето и видимостьта на брѣга или небеснитѣ свѣтила. Днесъ и при най-гѫста мъгла снабденията съ радиозасѣчникъ корабъ може лесно и сигурно да се ориентира. По тази причина този способъ е спечелилъ напълно довѣрието на моряка, и радиозасѣчникътъ е вториятъ, следъ компаса, навигационенъ приборъ. Че това е така, се вижда отъ факта, какво днесъ повече отъ 4000 кораба сж снабдени съ радиозасѣчници.

При опредѣляне на мѣстото на кораба чрезъ способа на радиозасичането сж нужни две системи. Едната представляваща самия *радиозасѣчникъ*, се намира на борта на кораба, а другата на брѣга. Въ морската практика последната е известна по името *„радиофаръ"*.

Радиозасѣчницитѣ служатъ да приематъ излѫчванитѣ отъ брѣговитѣ системи (радиофаровете) радиосигнали (радиолѫчи) и да ги превръщатъ въ видъ удобенъ за възприемане отъ нашитѣ сѣтивни органи. По тази причина единъ радиозасѣчникъ се състои отъ три главни части: едната, която приема радиолѫчитѣ, друга, която ги превръща въ звукъ или свѣтлина и трета, която опредѣля посоката на идващия радиолѫчъ.

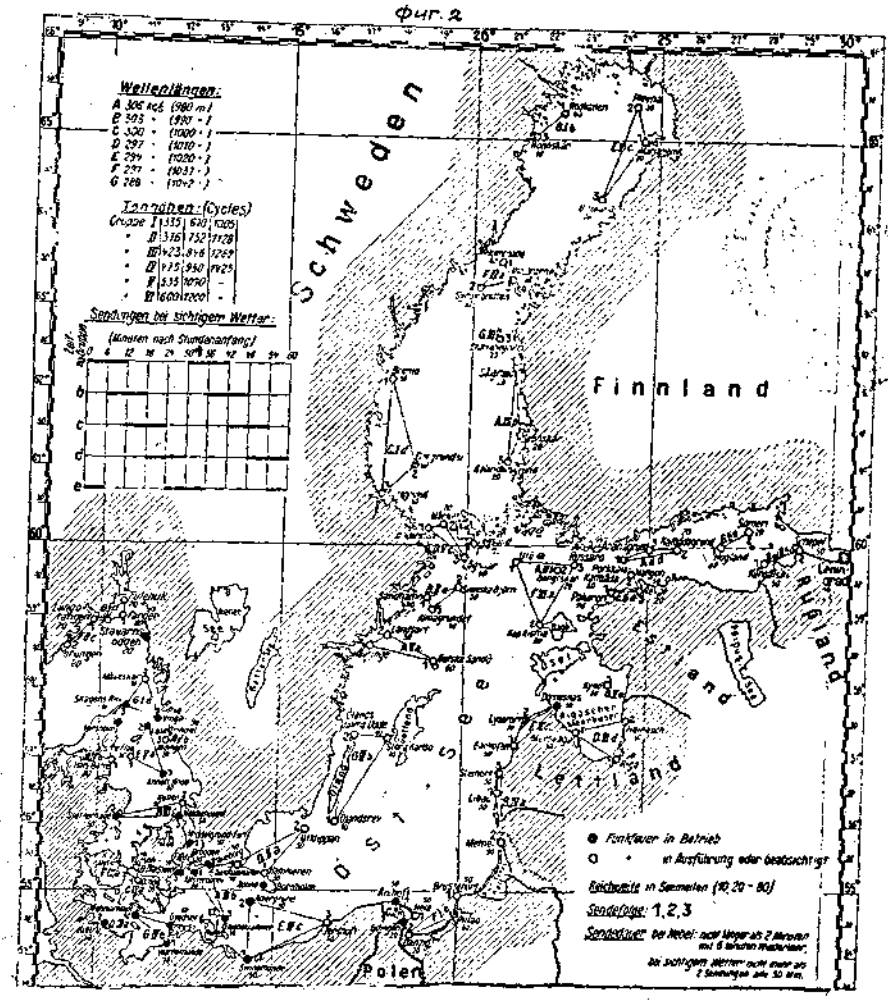
Радиофаровете пъкъ представляватъ специални брѣгови радиостанции, които подобно на обикновенитѣ, излѫчватъ презъ известно време и по дадени направления особени, моделирани по форма и време, радиосигнали. Както обикновенитѣ фарове, така и радиомаяцитѣ иматъ своя собствена характеристика, която се опредѣля отъ дължината на вълната, вида на излѫчванитѣ радиознаци и района на действие.

По своето устройство всѣки радиофаръ не е нищо друго освенъ една радиопредавателна станция и се състои отъ две системи: една, която служи за получаване на електрически съ голѣма честота колебания и друга, която ги излѫчва въ пространството, въ формата на електромагнитни колебания. моделирани като радиосигнали.

Съ въвеждането на радиозасичането като навигационно срѣдство, първата работа на органитѣ

по поддържането на крайбрѣжното корабоплаване въ различнитѣ морски държави, бѣше да организиратъ една надеждна радиофарова служба. За цельта бѣха свикани нѣколко конференции. Така напримѣръ, за организиране на редовната радиофарова служба по брѣговетѣ на английскитѣ води, канала Ла-Маншъ и Северното нѣмско море, бѣше свикана въ Лондонъ презъ априлъ 1931 г. една конференция отъ представители на Англия, Шотландия, Ирландия, Франция, Холандия и Германия. Освенъ въпроситѣ, свързани съ организизиране и разполагане на 74 радиофара по брѣговетѣ на заинтересованитѣ държави, тази конференция разгледа и голѣмия въпросъ по опредѣляне и систематизиране на фаровитѣ характеристики — дължина на вълната, районъ на действие, височина на тона и времетраене на радиоизлѫчването. По този начинъ тя сложи редъ и система въ разхвърлената и самобитно за всѣка държава устроена радиофарова служба, съ което улесни твърде много корабоплаването въ тѣзи области.

фиг. 2

По-важни отъ решенията на лондонската конференция, които заслужаватъ внимание, сѫ следнитѣ: За да се отстрани вредното влияние между радиофароветѣ, опредѣля се района на действието имъ. За малкитѣ радиомаяци той може да достигне до 20 морски мили, а за голѣмитѣ — 200. За всѣки единъ районъ на действие се опредѣля и границата на силовото поле. Систематизиратъ се радиофароветѣ въ групи, като за всѣка група се опредѣля еднаква дължина на вълната, постоянна височина на тона и едно и сѫщо времетраене на радиосигналитѣ. Последното е различно за различнитѣ състояния на времето. Въ време на мъгла групитѣ отъ по три фара ще работятъ непрекъснато, като радиоизлѫчването на всѣки отдѣленъ фаръ ще продължава две, а паузата — четири минути. По този начинъ следъ всѣки две минути ще бѫдатъ излѫчвани сигнали поредъ отъ всѣки отдѣленъ радиофаръ на групата. Така напримѣръ, ако първиятъ излѫчва отъ началото на всѣки цѣлъ часъ до края на втората минута (0 — 2), вториятъ ще излѫчва отъ втората до четвъртата (2 — 4), а третиятъ — отъ четвъртата до шестата (4 — 6). При време съ голѣма видимость, фароветѣ отъ групата ще работятъ презъ половинъ часъ, като първиятъ ще започне въ цѣлитѣ и половини часове, вториятъ шесть минути следъ него, а третиятъ шесть минути следъ вторія или дванадесеть минути следъ първия.

За да се увеличи чувствителностьта при приемане на радиосигналитѣ отъ корабнитѣ приемници, опредѣлятъ се за всички радиофарови групи шесть низки тона, отличаващи се единъ отъ другъ само съ половинъ октава.

Презъ май 1932 год. бѣше свикана въ Стокхолмъ втора конференция, която имаше за цель да организира радиофаровата служба въ областьта на Балтийското море и проливитѣ Скагеракъ и Категатъ. Въ тази конференция вземаха участие представители на заинтересованитѣ държави: Дания, Естландия, Финландия, Летландия, Норвегия, Швеция, Съветска Русия, Германия и свободния градъ Данцигъ. Въ основата на нейната работа лѣга планътъ на лондонската конференция. Бѣха организирани всичко 93 радиофара, раздѣлени въ две групи — една за чисто морската и друга — за пристанищната служба. Конференцията отдѣли сѫщо достатъчно време и за разрешаването на редъ въпроси отъ технически характеръ. Така напримѣръ, тя се занимава и съ въпроса по уреждане на праволинейностьта на радиолѫча, равномѣрностьта на силовото му поле и чувствителностьта на корабнитѣ радиоприемници.

Споменатитѣ две конференции имаха само частиченъ характеръ. Тѣ сложиха въ редъ радиофаровата служба по севернитѣ брѣгове на Европа. За уреждане на тази служба въ свѣта бѣхѫ свикани въ 1932 год. въ Мадридъ и въ 1933 год. въ Парижъ две международни конференции. Тѣ се занимаха повече съ техническото подобрение и

систематизиране на радиослужбата. Така напримѣръ тѣ опредѣлиха окончателно дължината на вълната на разнитѣ групи радиомаяци, силата на тѣхнитѣ електрически полета и районитѣ на действието имъ. По този начинъ всички вѫтрешни и брѣгови радиостанции бѣха изключени отъ полето на радиофароветѣ.

За да се поясни организацията и начина на работене на радиофароветѣ, разположени по сѣвернитѣ брѣгове на Европа, помѣстваме тукъ двѣ скици. (фиг. 1 и 2). Първата показва разположението на фароветѣ по брѣговетѣ на англійскитѣ води, канала Ла-Маншъ и Сѣверното нѣмско море, а втората—по тѣзи на проливитѣ Скагеракъ, Категатъ и Балтійското море. Мѣстата на радиофароветѣ сѫ означени съ пълни и празни точки. Пълнитѣ показватъ радиофароветѣ, които вече работятъ, а празнитѣ тия, които се строятъ или ще бѫдатъ построени. Радиофароветѣ, които спадатъ къмъ една група — иматъ еднаква дължина на вълната, единъ и сѫщъ тонъ и последователно двуминутно лѫчеизпускане — образуватъ отдѣленъ тризгълникъ. Дължината на всѣка група е означена съ голѣмитѣ латински букви отъ A до G, височината на тона съ голѣмитѣ римски цифри отъ I до VI, а времетраенето на лѫчеизпускането при хубаво и ясно време — съ малкитѣ латински букви отъ a до e. Последователността на лѫчеизпускането за всѣки отдѣленъ радиофаръ е показано съ голѣмитѣ арабски цифри отъ 1 до 3. Цифрата 1 означава, че съответниятъ фаръ работи отъ 0 до 2, отъ 6 до 8, отъ 12 до 14 и т. н. минута на всѣки часъ; цифрата 2 — отъ 2 до 4, отъ 8 до 10, отъ 14 до 16 и т. н., а цифрата 3 — отъ 4 до 6, отъ 10 до 12 и т. н. Поставенитѣ до всѣки радиофаръ малки арабски цифри показватъ района на действие въ морски мили. Останалитѣ подробности на буквитѣ и цифритѣ сѫ показани въ приложенитѣ къмъ фигуритѣ легенди.

Означенитѣ вънъ отъ тризгълницитѣ радиофарове принадлежатъ къмъ групата съ локално действие фарове. Тѣ работятъ изолирано и самостоятелно и служатъ при непосрѣдственото въвеждане на корабитѣ въ пристанищата. Въ практиката на море тѣ сѫ известни подъ името „входни маяци".

МОРСКАТА КОНФЕРЕНЦИЯ ВЪ 1935 ГОДИНА

Въ 1936 година изтича срокътъ на Лондонското морско съглашение, споредъ което петтѣ държави — Англия, Сѣверно-Американскитѣ Съединени Щати, Япония, Франция и Италия — се бѣха съгласили „да не използуватъ правата си за замѣняване на стари линейни кораби съ нови", предвидени въ Вашингтонския морски договоръ отъ 1922 година. На 31. декемврий 1936 година изтича и срокътъ за тази часть отъ съглашението (III), която бѣше подписана само отъ Англия, Сѣверно Американскитѣ Съединени Щати и Япония и която уреждаше въпроситѣ за строежа на кръстосвачитѣ, ескадреницитѣ торпедоносци и подводницитѣ. Въ единъ членъ отъ това съглашение се предвижда то да бѫде прегледано, ревизирано и подновено презъ 1935 год.

Военно-морскиятъ печатъ на всички заинтересовани страни още отъ пролѣтьта презъ 1934 година започна съответна „политико-морална подготовка" за предстоящата морска конференция въ 1935 година. Военно-морскитѣ писатели отъ въпроснитѣ заинтересовани държави правятъ всичко възможно, за да докажатъ, че именно тази държава, която тѣ представляватъ, е най-много ощетена и обидена отъ предидущитѣ конференции и че тя е най-много пострадала отъ недостатъчно активното действие на съответното правителство по отношение на новото корабостроение и модернизацията на сѫществуващитѣ военни кораби.

Така напримѣръ, въ една отъ статиитѣ на англійския морски ежегодникъ на Брассей отъ тази година (1934), известниятъ морски писатель Капитанъ Алтхемъ, пише:

„Сега вече е съвършено очевидно, че единственитѣ резултати отъ Вашингтонския и Лондонския морски договори и надълго продължилата Женевска конференция по разоржаването, сѫ обезобразяването на англійския флотъ и подбуждането на всички други държави (съ изключение на Германия), които претендиратъ да иматъ воененъ флотъ, да започнатъ да строятъ нови кораби въ количество и размѣри невиждани со сега. Даже и Германия напрѣга силитѣ си, за да увеличи флота си свръхъ Версайлскитѣ норми. Дългогодишнитѣ женевски разговори за разоржаването не можаха да ни доведатъ до едно съглашение, което да намали опасноститѣ на англійското морско могѫщество. Финансовитѣ трудности не сѫ попрѣчили на останалитѣ държави да продължаватъ да усилватъ флотитѣ си.

Отъ друга страна, японскиятъ морски министръ настоява да бѫдатъ осѫществени такива отбранителни мѣроприятия, които биха могли да гарантиратъ отбраната на Япония при всѣка измѣнила се международна обстановка. Макаръ, че въ сѫщия горепоменатъ англійски морски наржчникъ на Брассей е отбелязано, че на 25. VIII. 1933 г. въ залива на Токио е билъ представенъ на японския императоръ цѣлиятъяпонски флотъ въ съставъ 161 кораба съ общо водоизмѣстване 847,766 тона, който по сравнение съ императорския прегледъ презъ 1930 година (703, 295 тона) свидетелствува за растежа на този флотъ въ размѣръ на повече отъ $^1/_5$ за три години, все пакъ и Япония се счита обидена и не можа да се помири съ Вашингтонския и Лондонския морски договори.

Въ сѫщата статия на капитанъ Алтхемъ се казва:

„Всичко това показва, че следъ изтичане на срока на Лондонското морско съглашение въ 1936 година, Япония ще поиска нейния флотъ да бѫде равенъ (еднакъвъ) съ флотитѣ на Англия и Сѣверно-Американскитѣ Съединени Щати... Това искане ще бѫде сигурно посрещнато съ голѣмо противодействие отъ страна на Сѣверно-Американскитѣ Съединени Щати и надали ще бѫде подкрепено

отъ Англия. Но това не е единственията отъ многочисленитѣ парливи въпроси, които ще бждатъ повдигнати на международната морска конференция въ 1935 година... Северно-Американскитѣ Съединени Щати не проявяватъ склонность къмъ намаление на предѣлната Вашингтонска норма за линейния корабъ (35,000 тона) до 22,000 тона, както е предложила Англия; не сж склонни да намалятъ и индивидуалнитѣ предѣлни норми за своитѣ кръстосвачи. Япония предлага унищожението на корабитѣ — хвърчилоносачи, но пакъ Северно-Американскитѣ Съединени Щати не сж съгласни съ това предложение. Англия, Северно-Американскитѣ Съединени Щати и Италия настояватъ за унищожаването на подводнитѣ кораби, но Франция и помалкитѣ държави ги считатъ съвършено необходими за своята отбрана.

Ако при привършване на срока на Лондонското морско съглашение възникне такова различие въ разбиранията и исканията, че не би било възможно никакво по-нататъшно разбирателство между държавитѣ по отношение на ограниченията на различнитѣ класове военни кораби (което е напълно възможно), то Англия ще трѣбва да използува създадената обстановка като най-благоприятна за нея. Възраждането на нашата корабостроителна промишленость ще помогне много за намаление на безработицата. А щомъ ние започнемъ да строимъ кораби — особено кръстосвачи, които намъ тъй болезнено много ни сж необходими, и възстановимъ своя морски престижъ предъ другитѣ чуждестранни държави, то, както показва опитътъ отъ историята, това ще поведе къмъ автоматическия растежъ на нашия търговски флотъ и възстановяването на стопанския ни напредъкъ".

Отъ горния откжслекъ отъ статията на английския морски писатель капитанъ Алтхемъ се вижда, какъ се натискатъ всички бутони и се привеждатъ всевъзможни доводи, за да се провали предстоящата конференция, какъ Англия и нейната стара съюзница Япония привидно се представятъ като привърженици на разоржжението и какъ се излагатъ тѣхнитѣ съперници (Северно Американскитѣ Съединени Щати и Франция), които „не се съгласяватъ на разоржжението", предложено отъ Англия и Япония.

(Изъ „Морски Сборникъ", № 6, Ленинградъ, 1934 г. С. Н. И.)

Бележка на преводача. Всички велики морски държави привидно желаятъ и пропагандиратъ разоржжаването, а въ сжщото време прикрито и бързо увеличаватъ морскитѣ си въоржжения и се стремятъ да спъватъ и протакатъ конференциитѣ по разоржжаването. Малкитѣ държави, въ съответния мащабъ, правятъ сжщото. Нашитѣ съседи, вмѣсто да намалятъ флотитѣ си следъ войната, сж ги увеличили значително много. Само ние българитѣ, вѣрвайки слѣпо въ идеята за разоржжаването, не се готвимъ за морската отбрана на нашитѣ брѣгове. Не само това, но даже ние още не сме повдигнали въпроса да ни се разреши да имаме, както и всички останали държави воененъ флотъ.

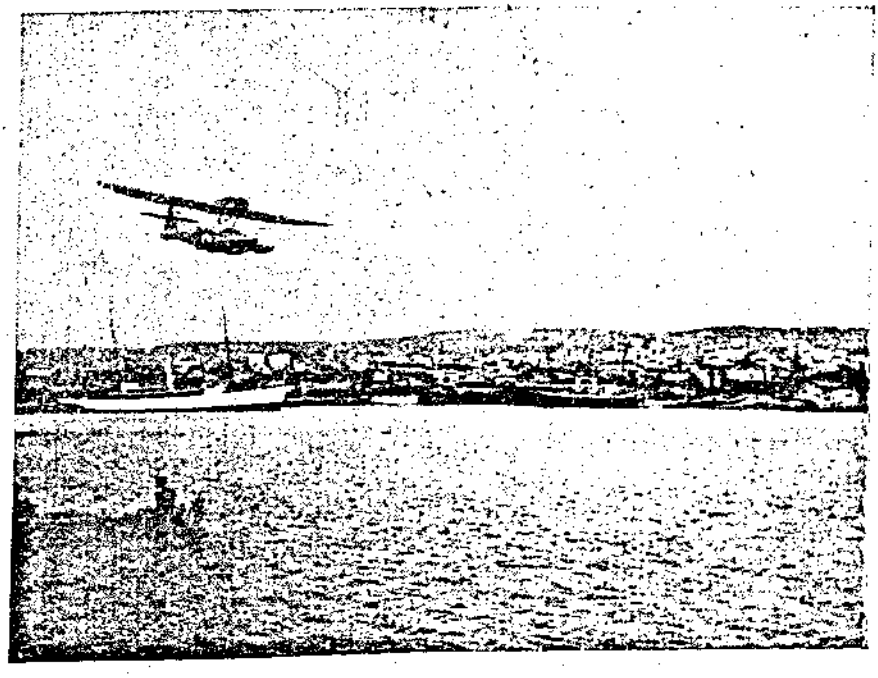
Не е ли вече крайно време да вземемъ примѣръ отъ нашитѣ съседи по въпроситѣ за нашата сигурность и по-специално за нашата морска отбрана? Не трѣбва ли и ние, както и всички останали държави, да осигуримъ мира, чрезъ осигуряването на нашитѣ сухопжтни и морски граници?

С. Н. И.

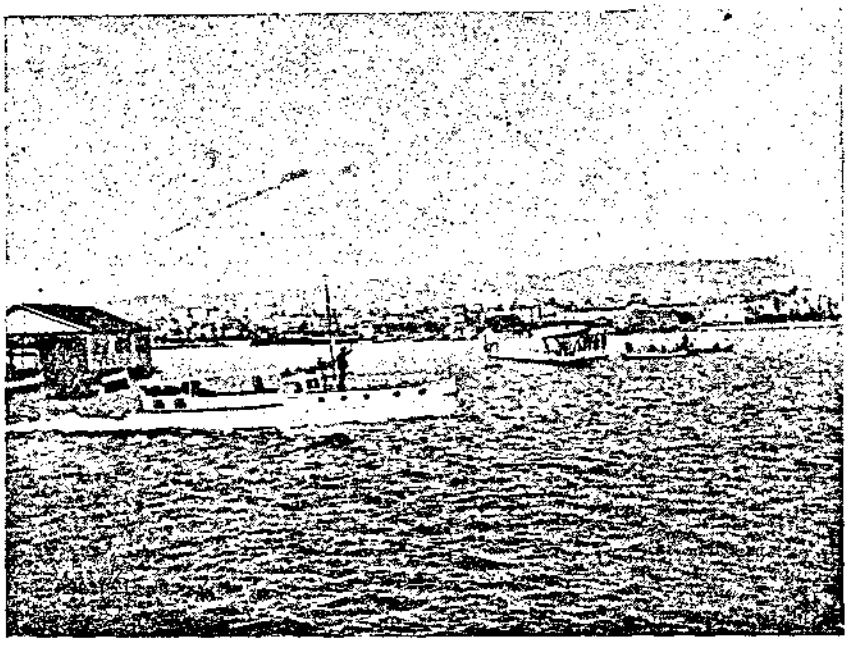
Инж Остревъ М.

ИТАЛИАНСКОТО ВОДОХВЪРЧИЛО „И. АЖИЛЪ" ВЪ ВАРНА

На 14 ноември т. г., на пжть отъ Масаua за Триестъ, кацна и престоя два дни въ Варненското пристанище италианското водохвърчило И. Ажилъ. То е сжщото, което взе свѣтовния рекордъ на да-

Италианското водохвърчило надъ Варненското пристанище на 15. XI. т. г.

Н. В. Царь Борисъ III отъ палубата на своята нова яхта, сбогувайки се съ обслугата на водохвърчилото, приема поздрава имъ съ вдигане ржката горе и напредъ — по фашистски.

лечно летене, като е пролетѣло безъ кацане едно разстояние отъ 4250 километра — отъ Триестъ до Масаиа въ Еритрея (италианска колония при Червено море).

Водохвърчилото е типъ хвърчилна лодка монопланъ, строено за военни цели, за далечно разузнаване; съ моторъ и система И. Фраснини съ мощность 750 к. сили, то развива нормална скорость 220 клм. въ часъ, максимална — до 260 клм. Излита на 5000 м. височина за 40 минути. Има районъ на действие около 3000 клм., или 30 — 32 часа непрекъснато летене. Може да носи полезенъ товаръ около 2500 кгр. За въоръжение има 3 картечници и бомби. Резервуаритѣ му за бензинъ сж встроени въ крилетѣ и могатъ да побератъ около 5000 кгр. бензинъ. За далечно съобщение му служи една радиостанция за дълги и кжси вълни съ районъ на действие 2500 клм.

Пълната бойна обслуга на хвърчилото се състои отъ седемъ човѣка. При това си летене бѣше екипиранъ съ 4 човѣка — двама пилоти, единъ мотористъ и единъ радио-техникъ.

Хвърчилото прави силно впечатление съ външния си видъ, съвършенни технически форми, които му придаватъ особена изящность.

На връщане отъ Еритрея, освенъ Варна, летцитѣ сж посетили Цариградъ, Одеса и Кюстенджа.

На 15 ноември Н. Величество Царьтъ и Г. Г. офицеритѣ посетиха и разгледаха водохвърчилото.

Весела Страшимирова

ПРЕДЧУВСТВИЕТО

Въ една ноемврийска вечерь закъснѣлъ пжтникъ бързаше къмъ кея. Край него тичаше кучето му Балканъ. То ту го изпреварваше и като го посрѣщаше, жално скимтѣше, ту оставаше назадъ, разтваряйки широко ноздри, душейки въздуха, сякашъ ловѣше съ вдигната нагоре муцуна нѣкаква таинствена следа. Цѣлъ освѣтенъ, италианскиятъ параходъ „Сперанца" се готвѣше да отплува отъ бургаското пристанище. Отъ двата му комина се издигаха струи димъ и се разпилѣваха въ високото звездно небе. Пжтникътъ се отправи къмъ стълбата, когато съ единъ скокъ Балканъ му препрѣчи пжтя, лаейки съ всичка сила.

— Хайде, Балканъ, мирно! Ще пжтуваме. И както държеше въ дѣсната ржка ржчната си чанта, съ лѣвата пжтникътъ погали кучето, изкачвайки се. Тогава то яростно залая и захапа дрехата му.

— Побѣснѣло ли е? Инстинктивно той се отдръпна назадъ, отпжждайки го. Слѣзе на кея, направи две-три крачки, като помисли съ хитрость да го отстрани. Но когато се спусна бързо къмъ стълбата, кучето наистина като бѣсно се хвърли насреща му. После легна до краката му. тжжно и умолително го загледа и зави злокобно. Тъй преданъ го гледаше то, че пжтникътъ се смути:

— Това куче винаги ми е било другарь и никога не ми е правило така. Винаги ме е слушало. Да го послушамъ ли и азъ сега? И той махна съ ржка, обгледа парахода, който шумѣше отъ приятната тревога на отпжтуването, и тръгна обратно къмъ града.

— Доволенъ ли си, Балканъ?

Кучето съвсемъ се промѣни: весело скимтѣше тичайки неоколо му, зеобикалйки го въ зигзагитѣ

на своята обичь и радость.

— Чудно животно, наистина! . .

Когато бѣха при вратата на пристанището, сирената на „Сперанца" продължително изсвири, сякашъ го викаше. Бодриятъ и ясенъ звукъ настойчиво напомняше:

— Заминавамъ, заминавамъ. Утре ще осъмнемъ край другъ брѣгъ, не, само срѣдъ море. Сбогомъ, до виждане! . .

Пѫтникътъ се обърна и почти съ съжаление погледна назадъ: параходътъ се бѣ отдръпналъ едва отъ кея. Какъ бавно се отдѣлятъ параходитѣ отъ кея. Почти съ усилие. Но какъ стремително поематъ своя пѫть, веднажъ излѣзли изъ оградата на вълнолома. Мѣстото на отпѫтувалия параходъ ще стои малко праздно и после ще бѫде заето отъ другъ параходъ. И така до безкрайность по всички кейове по свѣта. Но защо Балканъ зави тъй тревожно. Мълчи, Балканъ!

Сирената на „Сперанца" замлъкна. Млъкна и Балканъ. И между дветѣ червени свѣтлини на вѫтрешнитѣ фарове, „Сперанца", свѣтнала празднично, бавно премина.

— Хайде, Балканъ. Колко ли ще се очуди Мария, като види, че не съмъ заминалъ. Ела, ще ѝ се обадимъ — тя не си е още легнала. Тя ми каза, че ще чака на прозореца си, докато лампитѣ на „Сперанца" изчезнатъ отъ хоризонта.

Тѣ тръгнаха по безлюдната улица. Ето кѫщата на неговата любима. Тя е горе въ стаята си, прозорецътъ свѣти. Пѫтникътъ леко изсвири. Младо момиче се показа на прозореца. Следъ мигъ той бѣше горе.

— Защо се върна, Владо?

— Домѫчнѣ ми за тебъ, поискахъ още веднажъ да те видя, преди да замина, каза той презъ смѣхъ.

— Но параходътъ вече е при изхода на вълнолома, мой пѫтешественико! А знаешъ ли, дѣлимъ се за малко, пъкъ плакахъ, тъй ми бѣше тежко, се за Америка ще отпѫтувашъ. Добре, че се върна. Но кажи защо?

— Подчинихъ се на Балканъ. И той ѝ разказа за странното дѣржане на кучето.

— Наистина, чудно, каза тя, но добре си направилъ. Балканъ те обича не по-малко отъ менъ. И тя се притисна къмъ него, гледайки го съ сѫщия преданъ погледъ, съ който го бѣ гледало кучето. И той цѣлуна съ предпазлива нѣжна цѣлувка тия очи, като че се докосваше до кадифени цвѣтове, развълнуванъ и богатъ отъ толкова много обичь. Мария се отдръпна бавно отъ прегръдката му, отиде до прозореца, разтвори го.

— Каква тиха нощь, тъкмо за пѫтуване, каза Владо, гледайки лампитѣ на парахода, устремени на изтокъ.

— Никога не е късно да се пѫтува, отвърна Мария, и се засмѣ, щастлива, че той все пакъ е при нея, а не на пѫть.

— Никога не е късно и за цѣлувки, каза той, засмивайки се съ сѫщия щастливъ смѣхъ и затвори прозореца.

Навънъ остана високото звездно небе, рѣзкиятъ студенъ дъхъ на ноемврийската нощь и пѫтьтъ предъ лампитѣ на „Сперанца".

... Единъ часъ по-късно. Надъ малкото градче на северния край на залива се изви силенъ вѣтъръ. Изведнажъ морето запѣ на хиляди гласове. Въ втория етажъ на голѣма дървена кѫща единъ мѫжъ внезапно се събуди. Кѫщата скърцаше съ всичкитѣ си дъски като корабъ, който се върти около котвата си при бурно море. Мѫжътъ скочи отъ леглото, бързо се облѣче и приближи до прозореца. Небето на западъ бѣше още звездно, виждаха се свѣтлинитѣ на Бургасъ въ дъното на залива. На изтокъ се замъгляваше. Бѣло сиви вуали се спускаха единъ следъ другъ, кѫсани и пилѣни отъ вѣтъра. Високи вълни се разпукваха и пѣната имъ хищно свѣтѣше съ блѣсъка на голѣми алчни зѫби. Единъ параходъ влизаше въ залива, другъ излизаше отъ свѣтлината на Созополския фаръ къмъ открито море.

Мѫжътъ запали лампата. Бѣше точно полунощь. Той предпазливо се докосна до рамото на младата жена, която спѣше върху широкото желѣзно легло. Тя отвори очи, усмихна се все още презъ сънь.

— Има буря, каза той. Стани, ще слѣземъ долу.

Тя скочи бързо. Въ единъ мигъ се облѣче и взе малкото едногодишно момиченце, което лежеше на нисичката маса до леглото. То спѣше все още. Може би тая разклатена отъ урагана дървена кѫща да бѣше голѣма люлка, а дивиятъ вѣтъръ, който искаше да изкърти врати и прозорци и да нахлуе вѫтре, да бѣ най-добриятъ приспивателъ, засвирилъ чудната пѣсень на морската буря. Детето не знаеше, че на открито море кораби сѫ заварени отъ нея. Ето, звездитѣ и на западъ изчезнаха. Бѣли парцали снѣгъ западаха. Небето изведнажъ плътно се притисна къмъ морето. И облацитѣ се смѣсиха въ вълнитѣ.

Въ долния етажъ, въ стаята съ най-малкото прозорци (старитѣ дървени кѫщи иматъ тъй много прозорци) се бѣха струпали, полусънни, изплашени всички обитатели на кѫщата. Фаровете потънаха въ снѣжния хаосъ, свѣтлинкитѣ на парахода изчезнаха. Страхотенъ мракъ, прорѣзванъ отъ бѣлата фосфорна пѣна на разпукани вълни, и стихиенъ вѣтъръ, кѫсащъ отъ облацитѣ голѣми парцали снѣгъ.

Свѣтлинкитѣ на дветѣ лампи, поставени върху скрина, потреперваха безпомощно, откаченъ дървенъ капакъ се хлопаше, всичкитѣ дъски стенѣха. Голѣмата крайбрѣжна кѫща се люлѣеше, като че всѣки мигъ щѣше да бѫде изтръгната изъ основи и захвърлена въ морето. Едно десетгодишно русокосо момиченце изплакваше при всѣки по-стремителенъ напоръ на вѣтъра, притискайки силно ржце къмъ лицето си, като че ли да се защити отъ ужаса, който бѣше задъ стенитѣ на кѫщата. Кандилото горѣше предъ образа на Божията майка... Въ морето имаше мѫже, силни и смѣли, които се борѣха за своето право на животъ. Право на животъ?... Въ едно мигновение всичко можеше да се разпилѣе предъ дивия устремъ на необузданата стихия. И надеждата, която винаги плува надъ вълнитѣ, въ тая нощь, може би, умираше. Вѣтърътъ и морето бѣснѣеха въ диво заклинание. Срещу кого?. . .

... Къмъ 1½ часа следъ полунощь. Моряцитѣ войници при поста Емине седятъ въ своята стаица и се вслушватъ въ страхотния вой на бурята. Вратата се отвори. Цѣлъ обсипанъ съ снѣгъ, влиза старшиятъ войникъ.

— Корабъ въ лѣво отъ Месемврия.

Всички изохкватъ:

— Корабъ! . . . По това време! . .

Най-младиятъ се обръща и скришомъ отъ другитѣ се прекръства. Двамата моряци излизатъ и следъ малко се връщатъ.

— Не се вижда вече, мъглата го скри. И молитвътъ отбелязва съ грубъ неравенъ почеркъ: „Въ 2 часа корабътъ се скри".

Всички седятъ мрачни около нажежената печка, вслушватъ се съ тревожно напрегнати лица: тамъ въ морето има борба на животъ и на смъртъ. Кой ще победи? . . . Въ отвесния брѣгъ не вълнитѣ, а самото море се ломи. Тукъ, при скалистия завой, който се образува отъ последния склонъ на Стара планина, потопила каменна гръдь въ морето, водитѣ сж дълбоки и неспокойни. Но сега? . . .

Старият войникъ стисва несъзнателно юмрукъ, по изгорѣлото отъ слънцето и вѣтъра лице минава мигновена тръпка. После чертитѣ окаменяватъ. Само погледътъ е вперенъ неподвижно. Часовникътъ като че ли е спрѣлъ. Най-младиятъ войникъ долива зехтинъ въ кандилото, слага ново фитилце и молитвена свѣтлина затрептява върху книжната икона на св. Никола.

Загръщайки се въ шинелитѣ, всички излизатъ навънъ. Свѣтлината на фара блѣсва, но като пречупенъ мечъ, пада и угасва всрѣдъ хаоса. Снѣжни иглички се забиватъ въ очитѣ, които напразно се взиратъ. Изведнажъ, ясно и рѣзко, срѣдъ ураганния шумъ, проехтява гръмъ.

После остава пакъ воятъ на вълнитѣ и зловещиятъ грохотъ на вѣтъра.

Войницитѣ неволно вдигатъ ржка и се прекръстватъ:

— Параходътъ е загиналъ.

Това бѣше взривъ отъ машинитѣ. Ще се спаси ли нѣкой? . . . Не се ли чуватъ писъци и викове?

Не, това сж само страннитѣ стонове на вѣтъра, който притихва за мигъ, за да политне съ още по-дива стрѣвь. Съ приведени глави и съ пред пазливи стжпки, както се пристжпва при мъртвецъ, войницитѣ се прибиратъ вжтре. По обсипанитѣ съ снѣгъ шинели се оцеждатъ капки, сякашъ сълзи за незнайнитѣ жертви на бурята. И грубиятъ неравенъ почеркъ отбелязва:

„Въ 2 часа и 25 минути следъ полунощь силенъ взривъ откъмъ морето, въ посоката дето корабътъ се скри".

Настжпи утро. Сиво, мрачно утро следъ буря, но все пакъ утро. За живитѣ. Развълнуваното море бавно се успокояваше. Върху мъртвитѣ води водовъртежитѣ очертаваха пѣнливи кржгове. Дебела снѣжна покривка застилаше крайбрѣжието. Саванъ, който смъртьта бѣ хвърлила, преминавайки тая нощь оттукъ.

Скалистиятъ старопланински склонъ Емине, бѣлъ и безмълвенъ, се издигаше, както винаги, непреклонимъ надъ водитѣ, дето изчезна „Сперанца".

— Какво бѣ станало съ моряцитѣ? Навѣрно тѣ сж били вързани единъ о други, за да не ги отвлѣче вѣтъра, а пжтницитѣ заключени въ кабинитѣ си. Когато избухна внезапна буря, параходътъ не е могълъ да се върне назадъ. При завой, грамаднитѣ вълни биха го преобърнали. И той е следвалъ пжтя си на североизтокъ, срещу вѣтъра и вълнитѣ. А после . . . преобърнати отъ нѣкоя водна планина, машинитѣ сж се спукали съ оня страшенъ взривъ, който чуха постовитѣ войници, и той разрушенъ, е потъналъ. Този взривъ бѣше последниятъ земенъ знакъ на парахода. Нито кжсче отъ него да плува по вълнитѣ, нито нѣкой трупъ. Водолазитѣ, които по-късно дойдоха отъ Цариградъ, напразно търсиха. А на парахода е имало и каса съ много злато. Но морето не даде това, което е било само нему обречено. То не отбули тайната на „Сперанца", тайна на страшнитѣ подводни пещери . . .

— Когато на утрото, следъ бурята, господарьтъ на Балканъ научи за гибельта на „Сперанца", той повика кучето си.

— Балканъ, мое преданно куче, благодаря ти, че ме спаси. И той се наведе и съ дветѣ си ржце го загради по муцуната. Голѣмото бѣло куче съ мека като кадифе козина, го гледаше радостно съ своитѣ умни кафяви очи.

Мария се почуди, когато видѣ своя любимъ да иде тъй рано. Вечерьта тѣ се раздѣлиха малко преди полунощь. Но тя веднага се затича къмъ него и извика:

— Добре, че не отпжтува снощи! Каква страшна буря избухна. Цѣла нощь не спахъ. . .

— Мое дете, каза Владо бавно. Параходътъ, съ който щѣхъ да замина, е потъналъ.

— Потъналъ? . . И ти щѣше да пжтувашъ съ тоя параходъ. И ужасена отъ мисъльта за нещастието, което е дебнѣло тъй наблизо, Мария заплака съ изобилни сълзи.

— Защо плачешъ, Мария. Нали азъ съмъ при тебъ?

— А екипажътъ, пжтницитѣ? Какво е станало съ тѣхъ?

— Безследно изчезнали.

— Ако не бѣше Балканъ! Изведнажъ Мария се развика:

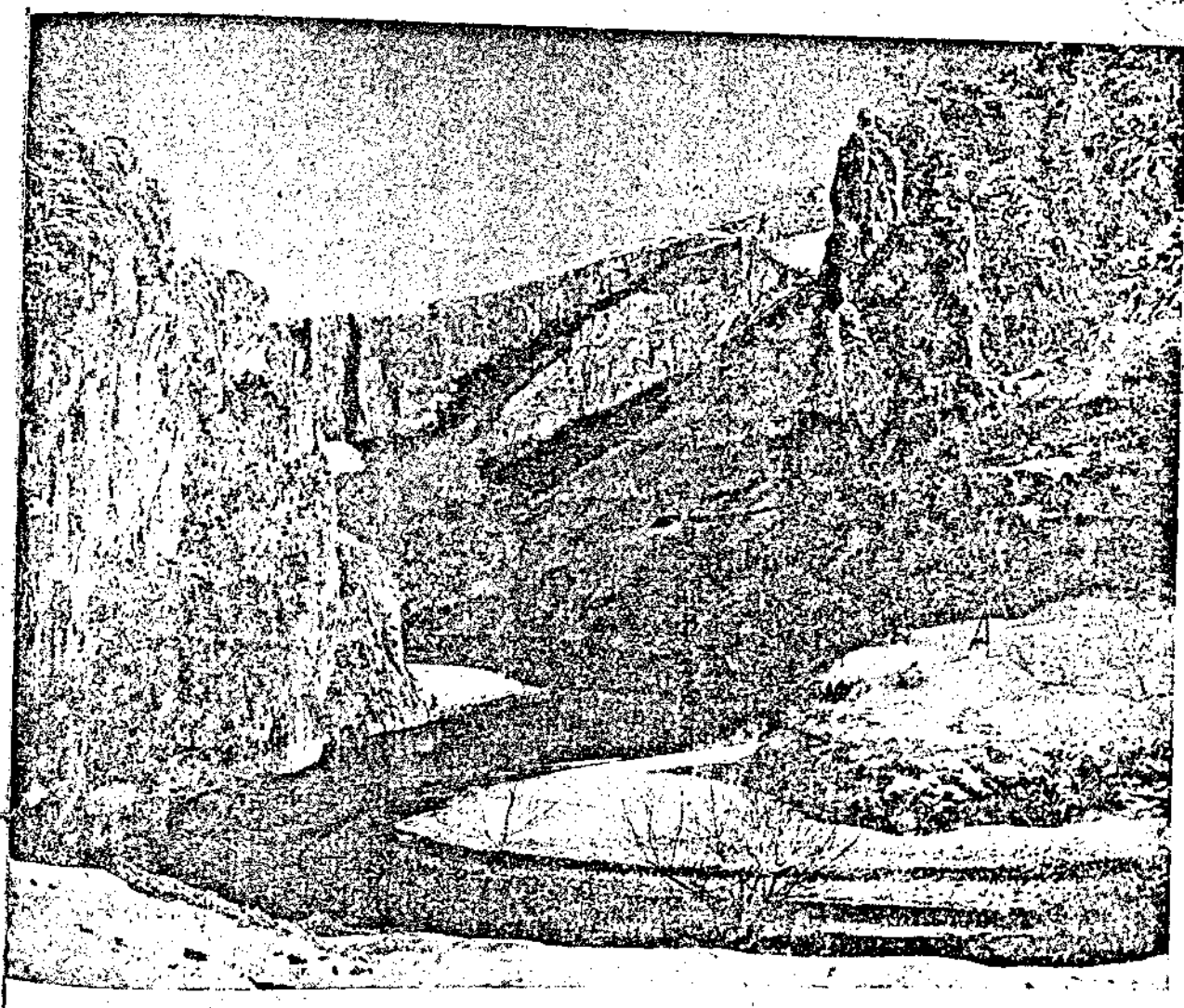
— Балканъ, Балканъ! И тя се спусна надолу по стълбитѣ.

Балканъ се втурна съ веселъ лай къмъ момичето. Мария се наведе къмъ него, обви шията му съ ржце и притисна лице къмъ топлата муцуна.

— Балканъ, какъ ти предусѣти гибельта, която хората съ своя разумъ не можеха да предвидятъ. Какъ те обичамъ, Балканъ!

— А мене? каза пжтникътъ отъ параходъ „Сперанца". Азъ ще те обичамъ съ нова, по-хубава и по-силна любовь. Защото отъ днесъ започвамъ вторъ животъ! И него искамъ да изпълня самоотвержено съ обичьта си къмъ тебъ. Кое друго може да осмисли живота тъй както любовьта? — Кое може да осмисли живота ми? каза Мария и се засмѣ. Ахъ, азъ никога не съмъ имала време да мисля за това, защото всѣкога всѣкоя моя мисъль почва и свършва съ тебе. Когато бжда твоя жена, азъ още по-малко време ще имамъ да мисля въобще, защото ще трѣбва тъй много да се грижа за тебъ, да те заобиколя, проникна съ всичкитѣ тия дребни и мънички грижи, които сж нѣжниятъ пухъ на птичето гнѣздо. Моята жива мисъль — това си ти!..

И тѣ стояха трима: мжжътъ, момичето — кучето, свързани помежду си съ таинствената нержкотворна верига на любовьта, която често пжти е най-вѣрния пжтеводитель къмъ щастието.

ИСКЪРЪ ЗИМЕ ПРИ ЧЕРЕПИШЪ. Снимка Бончо Карастояновъ

Чудни нѣща има въ живота. И знаемъ ли ние кжде ще дойде помощьта или гибелта? Разумъ не мълчи ли безпомощенъ предъ инстинкта сърдцето?

Фаровете на св. Анастасия и Созополъ все ка просвѣтватъ нощемъ надъ красивия заливенъ жгъ. Емине все така се издига, отвесенъ и рѣзъкъ то непреклонна воля надъ вълнитѣ. Волята на вѣка, който въпрѣки всичко, пжтува срещу неестностьта. Ако смъртьта е неизбѣжна, животътъ тъй много щедъръ. Когато морето притихне и избистри, хоризонтътъ тъй неудържимо мами! долу, въ подводнитѣ скали навѣки е включенъ лѣзния скелетъ на „Сперанца". На мачтата й се е вѣло знаме, като символъ на вѣра и победа. Пъргави моряци сж бдѣли по мѣстата си. И въ единъ поривъ на необузданата стихия, всичко това изчезва. Колко много планове, радости и скърби почиватъ заедно съ разрушения корабъ! Една удавена надежда. Но колко други плуватъ къмъ Колхидата на блѣноветѣ, за да гонятъ тоя миражъ който непрекжснато увлича напредъ и който рано или късно извежда предъ единъ гробъ. Кжде?—не е ли все едно? Да украсимъ тоя пжть съ блѣсъка на възторга, да го обвѣемъ съ чара на любовьта, не е ли това най-голѣмата земна мждрость? А гибелта винаги е тъй близка! Предупредителниятъ викъ, отъ кжде ще дойде той?..

П. А. Шишковъ

СПОМЕНИТѢ НА СТАРИЯ АДМИРАЛЪ

Отецъ Йоилъ

Точно въ седемь часа и две минути двамата моряци пакъ седѣха въ кафенето на сжщата масичка. Електрическитѣ лампи свѣтѣха. Димъ! Тракането на пуловетѣ върху таблитѣ и тихото и бавно слагане на фигуркитѣ върху шахматенитѣ дъски бѣха навели главитѣ на посетителитѣ, които бавно сърбаха кафе или чай съ лѣва или дѣсна ржка отстрана.

А двамата моряци, бъркайки машинално съ лъжичкитѣ си въ чаенитѣ си чаши, отново пакъ гледаха морето, ширнало се въ споменитѣ имъ...

Стариятъ адмиралъ пакъ се видѣ върху палубата на нѣкогашния си клиперъ, съ който бѣ направилъ първото си околосвѣтско плаване... Очитѣ му гледаха живи, рельефни, истински картини. Ето — днесъ е последниятъ день на кръстосвача въ отечественитѣ води. Тази вечерь по слънцезалѣза корабътъ ще дигне котва, ще излѣзе на Кронщадъ и ще плувне на западъ, за да извършва околосвѣтското си пжтуване, което ще трае година, две, три... неизвестно колко години. И неизвестно е дали ще се завърне въ родината си.

И връщайки се цѣли петдесеть и две години назадъ, Давидовъ виждаше себе си, като младъ мичманъ съ нови-новинки пагони... Той чевръсто бѣга по палубата, по платформитѣ, до своята кабина и пакъ изкача на палубата, която днесъ представлява цѣлъ съборъ, понеже е деньтъ на сбогуването и отплуването.

Екипажътъ на кръстосвача се състои отъ сто и седемдесеть души. А къмъ тѣхъ сж надошли двойно повече изпращачи... Тукъ — млада рускиня, съ ярко-червена кърпа на глава, държи въ ржка своето годиначе, а до нея строенъ матрозъ — нейниятъ мжжъ — тихо и жално й приказва и не откжсва погледъ отъ своята другарка, която днесъ му е по-мила, по-хубава отъ всѣки другъ пжть. До тѣхъ е друга рускиня съ своя мжжъ, а до тѣхъ други, други и други... Кръстосвачътъ е изпълнен съ опечалени, замислени, просълзени двойки, тро ки, четворки: цѣлитѣ матроски семейства дне сж събрани въ кораба... Мичманитѣ весело фли туватъ съ млади госпожици, на които обещава писма отъ всѣко пристанище; майки напжтствуват своитѣ синове, галенитѣ си синове съ златни п гони, и тихо лѣятъ сълзици около тѣхъ; баби млади, здрави, руски жени изъ простолюдието, своитѣ внучета и деца, насѣдали по палубата, бъ катъ съ лъжици въ бакитѣ, напълнени щедро сладка, оризена каша, мляскатъ съ апетитъ и през тиха тжга си даватъ утешение и куражъ едни д други... Катеръ следъ катеръ пристигатъ до бор на кръстосвача. Донасятъ изпращачи и се връщат праздни... И ето — по време на слънцезалѣза, кр стосвачътъ започва да дига котвата... И, всрѣд изпращачитѣ отъ простолюдието, появява се тлъ тата и внушителната, съ голѣмъ кръстъ на гърди разплетена коса, фигура на отца Йоила — кора ниятъ свещеникъ — върху чиято ржка се нахвъ лятъ да цѣлуватъ бабитѣ, невѣститѣ и децата, оттамъ — припкатъ за въ катеритѣ, за да бжда отнесени на брѣга...

Усмивка озари лицето на адмирала, разтвор мускулитѣ на устата му, разтвори орбититѣ на оч тѣ му, спомни му нѣщо смѣшно въ миналото, пр даде му младежка осанка, изправи гърдитѣ м ржката му леко тупна по масата и той рече:

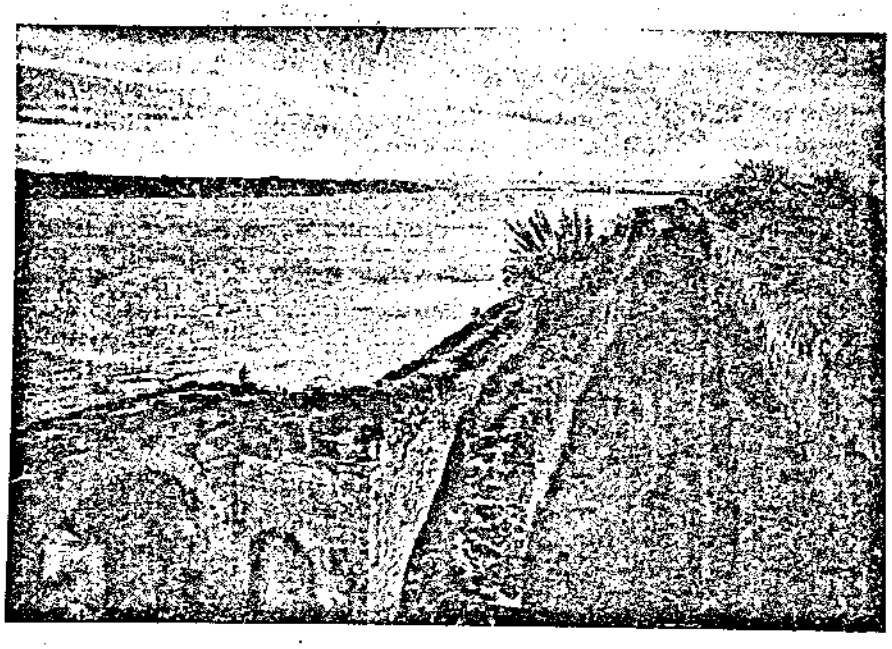
— Ще ти разкажа за нашия корабенъ поп отца Йоила...

Тошковъ дигна вежди и заслуша.

— Отецъ Йоилъ бѣше неграмотенъ мужик Калугеръ, който не познаваше нищо друго, освен своитѣ псалмопѣния, трѣби, и наустъ заучени м литви. Единъ видъ — църк венъ грамофонъ, който б прекаралъ редъ години въ н какъвъ затънтенъ монастир отгдето бѣ изпратенъ пр насъ...

— А защо сте нѣма интелигентенъ свещеникъ семинарско образование?

— Такава бѣше практ ката тогава. Само калугери свещеници се изпращахе, щото тѣ бѣха тихи, непрѣте циозни, вѣрни на трѣбника не се силѣха да се занимава съ съблазнитѣ на културат Ако се случеше недостатъ у тѣхъ, той биваше са единъ: пиянството. Други свещенници — наречени „ми ски“ — бѣха опасни въ мно отношения за престижа знамето и религията, — засм се таинствено Давидовъ. Бѣха преопасни. Защото можаха заедно съ съплавател тѣ си да пои кватъ да се за

ДУНАВЪ ПРИ ВИДИНЪ Снимка Бончо Карастояновъ

ГРАДСКО ОБЩИНСКА

ИСКЪРЪ ЗИМЕ ПРИ МЕЗДРА Снимка Бончо Карастояновъ

знаватъ съ културата на разнитѣ страни. А културнитѣ, отседни мѣста на моряцитѣ изъ чуждитѣ пристанища, както знаете, сж увеселителнитѣ мѣста: кръчмитѣ, бароветѣ, вариететата...

— Шантанитѣ...

— Видите ли!.. Така! И тъкмо поради тази причина, калугеритѣ, макаръ и неграмотни и невежи — бѣха най-изгоднитѣ. Такъвъ бѣше и нашиятъ отецъ Йоилъ, който бѣ специалистъ само въ напиткитѣ. Изгоденъ въ едно отношение, за срамъ бѣ въ друго—съ своето невежество. И заради това нашиятъ старши офицеръ вземаше предохранителни мѣрки и налагаше диктаторски санкции на Йоила изъ чуждитѣ пристанища, щомъ престижътъ на нашето знаме и религията ги изискваше... Йоилъ бѣше истински затворникъ. Въ никое пристанище не излизаше. Даже и тогава, когато имахме най-голѣмо разположение да го поразведемъ изъ чуждата страна, той отказваше наотрѣзъ:

— Въ поганска страна не стжпвамъ!

Та той и безъ това не можеше да стжпи въ нѣкоя чужда страна, защото, щомъ се развѣеше съ расото си, веднага щѣше да повлѣче стань около себе си, като следъ мечка. А и да хвърлѣше расото гдѣ щѣше да намотае дългата си коса, която не я побираше никакво бомбе?.. Нѣкакъ си сждбата му бѣ отредила да го остави затворникъ и въ кораба, както си е билъ въ монастира.

Видѣше ли жени въ нашия корабъ изъ чуждитѣ пристанища, той казваше:

— Са-та-на се приближава! — и се криеше въ кабинката си, за да се зацѣлува съ чашката си, чрезъ която отпжждаше нечестивитѣ мисли.

Единъ день като пжтувахме на югъ отъ параллела на Гвинейския заливъ, Йоилъ цѣлиятъ преди обѣдъ престоя съ бинокълъ на очи, за да дири нѣщо изъ океана.

— Какво диришъ, отче? — бѣхме го запитали.

— Командирътъ каза, че щѣли сме да преминемъ презъ екватора! — рече Йоилъ, безъ да откжсне очи отъ бинокъла.

— Ний го преминахме, отче!

— А азъ защо не го видѣхъ? — откжсна той очи отъ бинокъла и ги втренчи у насъ.

Ний прихнахме да се смѣемъ съ всичка сила и оставихме отчето, който продължи да върти бинокъла по всички страни, за да дири екватора.

Въ тропическитѣ страни, като видѣ голитѣ негри, той крѣхна псалмопѣвно:

— Боже, сохрани! Помилуй мя, Боже! Идоли нехристиянскии! Голи, както майка ги е родила...

И никой вече не можа да го убеди да поизлѣзе на брѣга да разгледа тропическата природа.

Хвърлихме котва предъ една френска колония. Два часа следъ това дойдоха на кораба ни трима католически патери—мисионери, заедно съ единъ преводчикъ на руски, и заискаха отъ командиря ни да ги срещне съ нашия корабенъ свещеникъ, съ когото искаха да побеседватъ по религиозни въпроси...

Щомъ старшиятъ-офицеръ чу за мисията на мисионеритѣ, крѣсна на дежурния офицеръ:

— Скоро да намѣришъ отчето — и двамата право при мене!

Въ втория моментъ старшиятъ офицеръ поведе Йоила къмъ кабинята му, покани го да влѣзе, затвори вратата задъ него и го заключи отвънъ.

— А това защо... така? — объркано се обади Йоилъ отвжтре.

— Отче, пий и мълчи! — тихо му прошепна старшиятъ офицеръ. — И, който пита за тебе — нѣма да се обаждашъ! Нѣма те въ кораба!..

— Добре, добре! — успокои се отчето. — Ще се поразговоря съ винцето и ще си подремна.

— Така! Подремни си!

И старшиятъ офицеръ отиде при мисионеритѣ и имъ каза, че въ този моментъ корабниятъ свещеникъ отсжтствува, понеже билъ излѣзълъ на брѣга.

— Ний ще го почакаме, докато се завърне, ако позволите...

— А бихъ ли могълъ да зная, защо ви е толкова много нуженъ о. Йоилъ? — завърза старшиятъ офицеръ разговоръ съ мисионеритѣ.

— Бихме желали да знаемъ, какъ той си обяснява произхода на Светаго Духа. Искаме да поспоримъ по догмата за Filioque. Отдавна въ тѣзи страни не сме имали религиозна конференция, та затова съ отца Йоила...

— Едва ли о. Йоилъ ще се завърне скоро, преподобни отци...

— Нищо! Ще го почакаме. За религиознитѣ въпроси всѣко загубено време е всѣкога спечелено време, — реши най-възрастниятъ патеръ.

— Напраздно ще го чакате! — подкани ги старшиятъ-офицеръ пакъ, та дано да ги отпрати.

— Ако вашата лодка си е отишла, азъ предлагамъ съ корабната ни лодка да ви изведемъ...

— Господинъ офицеръ, — каза пакъ най-възрастниятъ патеръ — вий сте руси, а ний — французи. Два приятелски народи. Съюзници по оржие, съюзници и по дипломация. Ний трѣбва да бждемъ съюзници и по религия. А вашата религия отстои отъ нашата само на една педя разстояние: само по въпроса за Светия Духъ, второ — по...

— Преподобни отци, едва ли о. Йоилъ ще се завърне до вечерьта, та затова, ако обичате... заповѣдайте утре следъ обѣдъ...

— Добре! Утре следъ обѣдъ пакъ ще дойдемъ!

И за да не се състои срещата, за която много напираха пàтеритѣ, на другия день преди обѣдъ дигнахме котвата и заминахме безъ да бѣхме изкарали опредѣлената ни престоянка.

На връщане презъ Срѣдиземно-море, отбихме се въ Тулонъ. Тамъ се оказа на разходка една наша велика княгиня, женена за германски херцогъ. Поканихме ги на кораба за да ни посетятъ. Обещаха да дойдатъ въ недѣля, когато щѣхме да имаме литургия въ корабния параклисъ.

Височайшитѣ особи, придружени отъ тулонския адмиралъ, великолепно обкиченъ съ ордени върху парадна униформа и съ брада, като на нашия Александъръ II дойдоха на кораба

Отецъ Йоилъ, пийналъ тази сутринь повечко, както за куражъ, така и за гласъ предъ важнитѣ особи — блѣскаво изпълни псалмопѣнията си на утренята и литургията. На края той поднесе кръста за цѣлуване. Подредиха се херцогинята, херцогътъ: наведоха се и цѣлунаха православния кръстъ... А като дойде реда на тулонскиятъ адмиралъ, изведнъжъ Йоилъ леко прибледнѣ, като че ли се сепна, дръпна кръста назадъ, сграбчи ржката на адмирала, наведе се и млясна върху хванатата ржка... Дали така предписваха църковнитѣ канони? Ний се стжписахме, поозърнахме се за моментъ, старшиятъ офицеръ скръцна съ зжби... и кръсто-цѣлуването продължи до края си по онзи редъ, по който ни бѣ научилъ Йоилъ.

На обѣдъ, като се събрахме въ каютъ-компанията, старшиятъ офицеръ запита Йоила:

— А, бе, отче —. църковнитѣ ли канони ти предписватъ да цѣлувашъ ржка на френскитѣ адмирали?

— Каакъ! Та той не бѣше ли Негово Величество французкиятъ краль? —изоблещи очи Йоилъ въ всички ни.

Изъ каютъ-компанията се понесе такъвъ смѣхъ, какъвто никога не бѣ чувала до тогава...

Архим. Иннокентий

ПОДГОТОВКА НА ОСВОБОДИТЕЛНАТА ВОЙНА

(Изъ архивата на тогавашния руски консулъ въ Варна[1])

Размѣстване на войскитѣ. Пристигането на войски отъ Антивари и настаняването имъ въ Дунавския вилаетъ. Значението на Варна въ военно отношение. Войскитѣ изнемощѣли. Цариградската конференция. Съ повѣрително писмо подъ № 61 отъ 12. ноември 1876 г. се донася, че размѣстването на турскитѣ войски, което се очакваше и за което е споменато въ последното донесение, почнало да се осжществява. На 15, 17. и 18. октомврий, държавнитѣ транспортни кораби „Саари Нусредъ", „Мевлюди Нусредъ" и „Султание" разтовариха въ Варна десеть баталиона редифи отъ Антивари отъ турскитѣ отряди на Дервишъ Паша.

Тукъ се носятъ слухове, че турското правителство е постановило да се разположи въ Дунавския вилаетъ, на дльжъ по р. Дунавъ и Стара планина, отъ Черно море, до границата на Сърбия, сто хилядна армия, за сформирането на която Портата решила да изтегли часть отъ войската действуваща противъ Черна гора, около 15 хиляди, и противъ Сърбия около 50 хиляди; а останалата часть отъ Дунавската армия трѣбвало да се попълни съ новъ наборъ, който сега да се произведе въ цѣлата империя. Ето защо свързъ поименованитѣ три кораби тукъ се приготвятъ да посрещнатъ още 8 такива съ подобенъ товаръ. Въобще въ отношение на размѣстването и съсрѣдоточаването на бждещитѣ боеви сили на Турция въ Дунавския вилаетъ, гр. Варна, по своето мѣстоположение, между Цариградъ и България, съ които тоя градъ се свързва съ водно и желѣзопжтно съобщение, ще да играе твърде важна роля, като складенъ и предавателенъ пунктъ, роля призната за Варна отъ съюзницитѣ на Турция още презъ миналата Кримска кампания.

Пристигналата войска, численостьта на която не превъзхожда числото 6500, за сега настанена въ мѣстнитѣ казарми, е твърде изнурена отъ похода противъ Черна гора. Всички редифи изглеждатъ полуболни, дрехитѣ и обущата износени и мнозина отъ тѣхъ слѣзоха на брѣга полуголи. На три не голѣми кораби сж били приети цѣли десеть баталиона войници, заедно съ фуража, конетѣ, три хиляди каси патрони, така, че човѣцитѣ лежали единъ до другъ цѣли 14 денонощия, безъ храна, дрехи и даже безъ вода. Отъ тритѣ кораби били изхвърлени по пжтя отъ Антивари до Варна въ морето повече отъ 80 човѣка осакатени редифи и 120 човѣка оставени въ Цариградскитѣ болници. Затова пакъ американскитѣ пушки, които се пълнятъ изъ отзадъ, система Хенрихъ-Мартини, сж отлични у всички пристигнали редифи. По думитѣ на компетентни лица тия редифи се нуждаятъ поне отъ единъ и половина месецъ почивка, добро гледане и подържане, за да станатъ способни за бой, до толкова сж тѣ отслабнали и безсилни.

Въ заключение се донася, че между тукашнитѣ българи умишлено се разпространяватъ отъ неприятелитѣ на славянството слухове, че ужъ, за избѣгване на войната съ Турция и угаждане на Англия, на Руското посолство въ Цариградъ му е заповѣдано отгоре въ време на предстоящитѣ, презъ идната седмица въ Цариградъ съвещания на Европейската конференция по работитѣ на славянитѣ въ Турция, да се не настоява на прежнитѣ искания отъ турцитѣ за поржчителства отъ Русия, не-

[1]) Срв. Морски сговоръ т. г. бр. 6.

обходимъ резултатъ на които, по мнението на мѣстнитѣ българи се представлявала неминуема окупация на България отъ руски войски; вследствие на което генералъ-адютантътъ Игнатиевъ ще изяви своето съгласие за учредяването въ Цариградъ на Европейска комисия, която ще да следи за привеждането въ изпълнение на постановленията на конференцията и признатитѣ отъ Портата реформи и преобразования въ Турция. Българитѣ сж твърде опечалени отъ тия слухове, затова че, по тѣхнитѣ думи, само пристигането на руски войници въ България, сж въ сила и могжщество да се предотврати острието на мюсюлманския ятаганъ, който заплашва живота имъ.

Разтоварване на войски въ Варна и разпращането имъ въ вжтрешността. Въоржженията на Варна, Шуменъ и Силистра. Съ тайно писмо подъ № 62 отъ 23. ноември 1876 година се донася въ допълнение на тайното отъ 19 ноември относно раздвижването на турскитѣ войски, че отъ 19 до 22 того държавнитѣ кораби: „Фуатъ", „Баббель" и „Изединъ" превезоха въ Варна още 8 баталиона редифи, принадлежащи къмъ I и III орди, които наедно съ порано пристигналитѣ редифи, възлизатъ на 12 хиляди войници.

Отъ означеното число баталиони четири отъ тѣхъ сж вече отправени по желѣзницата за Шуменъ, кждето по достигнали слухове, мѣстнитѣ военни власти, ще ги разпредѣлятъ на части по околии и села на квартири за зимуване; сжщото ще последва и съ останалитѣ въ Варна войски. Представете си какво ще бжде положението на бедното население съ тая полу-болна и полу-гола армия!

Последнитѣ редифи, които сж съставени отчасти изъ столицата, отчасти изъ Смирна, много по-добре сж въ хигиенично отношение, отколкото първитѣ баталиони на Дервишъ Паша. Тѣ сж въоржжени съ иглести пушки, система Минье, правени отъ старитѣ кремъкови турски карабини. Последното движение на турскитѣ войски повече прилича на размѣстване воюваща армия, която се мѣсти отъ единъ пунктъ на другъ; тъй като тия баталиони сж снабдени съ всички военни припаси, необходими за военно време, съ изключение, засега, на артилерията. Забелязано е още, че тоя пжть турското правителство съ видима бързина се старае, по възможность, съ най-кратъкъ срокъ, да съсрѣдоточи на всѣка цена, голѣмо количество военни сили въ България, безъ да съблюдава никакъвъ редъ въ размѣстването на армията, затова, защото войската се състои отъ разни части, които сж отдѣлни отъ ордата. Ще рече бждещата Дунавска армия, която сега се съсрѣдоточава въ Шуменъ, ще се състои отъ разни свободни части на всички седемъ части отъ армията на Турция, защото тукъ ще бждатъ стегнати войскитѣ отъ Мала-Азия, Босна, Херцеговина, Черна Гора, Сърбия, Сирия, Александрета и даже на Кандия. Цѣлата тая сбирщина ще бжде само пушечно месо — но съвсемъ не ще представлява дисциплинирана, стройна, боева сила. Не едни отъ проходящитѣ войници, въ разговоръ съ жителитѣ, казватъ, че при първа среща съ руситѣ, тѣ сж готови да хвърлятъ оржжието и се предадатъ, защото голи и гладни нѣматъ намѣрение да се сражаватъ.

Що се отнася до въоржжаването на Варна, всичкитѣ изследвания и наблюдения довели до това, че както крепостната стена, тъй и другитѣ съоржжения въ нищо не сж напреднали: сжщитѣ крепостни чугунни стари орждия по всички фортове и батареи, къмъ които въ последно време сж прибавени около десетина длабести и седемъ орждия, които се пълнятъ изотзадъ, мѣстно издѣлие на Цариградското топхане, съ сжщия гарнизонъ, който се състои отъ 400 души артилеристи.

Шуменскитѣ укрепления въ настояще време се намиратъ въ сжщото положение, както и Варненскитѣ, съ тая само разлика, че освенъ артилеристи, тамъ се намиратъ и баталионъ редифи и два ескадрона регулярна кавалерия.

Казаното за горнитѣ две турски крепости може съ увѣреность да се каже и за третата — Силистренската; затова, че едва сега почватъ да заговорватъ за намѣрението на Турското правителство, което ужъ, преди нѣколко дни, е постановило да се пристжпи въ най-скоро време къмъ поправка и превъоржжаване едновременно на поименованитѣ три крепости.

Г. Куповъ

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Изтеклиятъ месецъ ноември е твърде богатъ съ събития, които създадоха едно особено напрегнато положение въ международнитѣ отношения. Това е показатель, колко е далечъ свѣтътъ отъ пълно умиротворение и установяване на едно равновесие, което би гарантирало на човѣчеството спокоенъ творчески животъ.

Следъ убийството на краль Александъръ и французкия министъръ Луи Барту въ Марсилия се почувствува, колко нестабиленъ е установенията отъ Парижкитѣ договори миръ въ Европа. Това събитие веднага очерта противоречията между европейскитѣ държави и набелязва контуритѣ на настоящитѣ съперничества и възможноститѣ на бждещитѣ групировки.

Въ Европейски масщабъ се чувствува съперничеството на Англия и Франция, които се връщатъ къмъ старитѣ спорове отъ доевропейската война при благоприятно положение за Англия, че е обезвреденъ единъ отъ най сериознитѣ й конкуренти въ морската политика—Германия. Това дава вече възможность на Англия косвено да насърдчава Германия и да й дава дипломатическата подкрепа въ твърде изостренитѣ й отношения съ Франция.

Италия, борейки се за пълна хегемония на близкия Изтокъ и Средиземноморския басеинъ, естествено се ориентира къмъ Англия и успоредно съ това и къмъ Германия. Съ това се набелязватъ очертанията на единъ централенъ блокъ съ Австрия и Унгария на едно.

Съперничеството на Англия и Русия иде да допълни оформяването на създаванія фронтъ, като сближава Франция и Русия и туря на изпитание и Германия и Италия.

Безусловно позициитѣ на Франко-руското сближение ще се подкрепятъ отъ Югославия и Чехославия, чиито общи интереси ги свързватъ съ Франция.

Остава висящъ въпросътъ за Полша, чиято ориентировка е по-мѫчна, но безспорно връзкитѣ ѝ съ Франция и стремежътъ ѝ да се закрепи на морето по-скоро ще я накаратъ да влѣзе въ французкитѣ води.

Балканитѣ сѫщо не сѫ спокойни. Създаденото следъ войната положение е твърде неестествено, за да може да внесе успокоение и разбирателство между балканскитѣ държави. Противоречивитѣ интереси, взаимното подозрение и не напълно ликвидирани спорни въпроси отъ войната правятъ политическата атмосфера тежка. Подхвърляниятъ отъ време на време лозунгъ: „Балкана на балканцитѣ" не може да послужи като обединително звено на балканцитѣ.

Въ силата на условията днесъ Ромѫния, Югославия, Гърция и Турция, забравяйки или по право изоставяйки за по-благоприятенъ моментъ разширението на разногласията между себе си, сѫ се обединили въ единъ пактъ за да защитятъ придобивкитѣ си отъ войната. Единствена точка, въ която намиратъ пълно съгласие. Но това неестествено сдружение, въ което мѫчно може да влѣзатъ България и Албания, прави твърде нестабилно балканското споразумение.

Колкото и малки да сѫ последнитѣ две държави въ сравнение съ подписалитѣ балканския пактъ, благодарение на сѫществуващитѣ други сили тѣ се явяватъ фактори, съ които трѣбва да се справя политиката, още повече при едно твърде очевидно различие въ политическитѣ тежнения на балканскитѣ държави.

Югославия ясно ориентира своята външна политика къмъ Франция, традиционни сѫ връзкитѣ на Гърция къмъ Англия, която частно се бележи като авангардъ на английската политика въ близкия Истокъ. Ромѫнитѣ съ твърде неестественитѣ си разширения по всички посоки мѫчно ще намѣрятъ едно искрено сътрудничество, ако преоценявайки справедливо положението, не отидатъ на отстѫпки. Турция, която дължи твърде много сегашното си завидно политическо положение на Съветска Русия, сѫщо така мѫчно може да съгласява своята политика съ тежненията и аспирациитѣ на своитѣ съдружници.

България е твърде омаломощена и заангажирана съ лѣкуване на своитѣ рани и оправяне на тежкото си положение, създадено въ Ньойи, за да прокара нѣкаква своя политика. Албания, намираща се между чука и наковалнята на Итало-Югославското съревнувание, сѫщо така е парализирана.

Новата ориентировка на Югославия да потърси сближение съ България, раздвижи дипломатитѣ на балканското сдружение, и днесъ следъ смъртьта на Краль Александъръ ние не сме направили въ това направление по-смѣла крачка.

Въпросътъ, изнесенъ въ О. Н. отъ Югославия въ връзка съ Марсилския атентатъ, е спрѣлъ донѣкѫде естествения развой на политическия животъ на Балкана. Когато се размѣстятъ и установятъ размърдалитѣ слоеве на европейскитѣ дипломации, тѣ ще дадатъ своето отражение и на нашитѣ кипящи балкански страни.

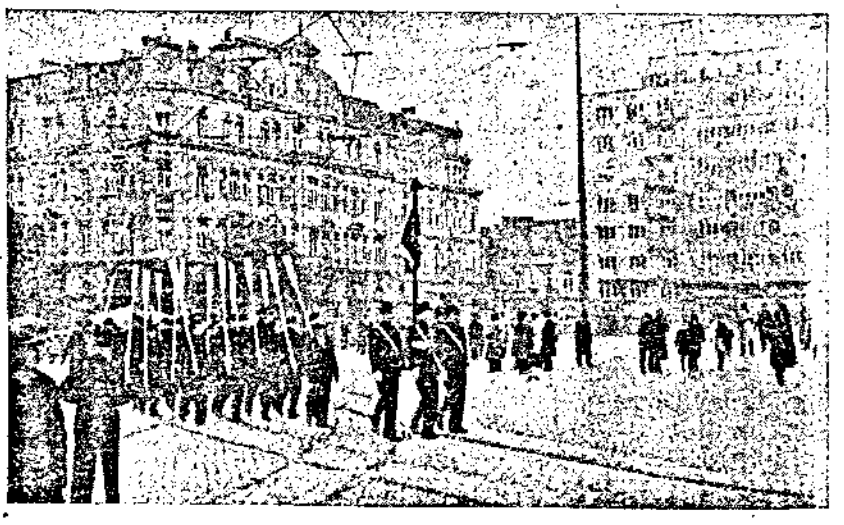
Но и европейската дипломация е въ зависимость отъ тия въпроси, които се набелязватъ въ отношенията на раждащитѣ се конфликти на Тихия океанъ.

ВОДЕНЪ СПОРТЪ

ПЪРВИТѢ ПРОБНИ ДЕМОНСТРАЦИИ, УСТРОЕНИ ОТЪ БЪЛГ. НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ, СОФИЙСКИ КЛОНЪ — ВЪ СОФИЯ

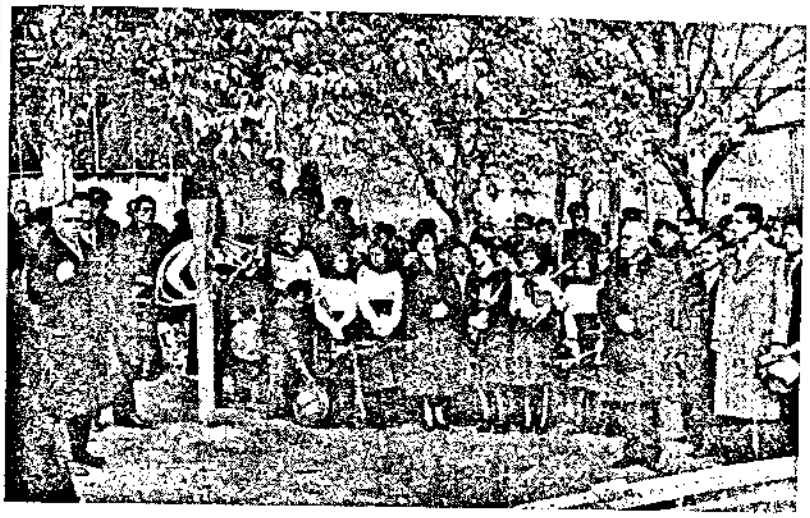
Едно рѣдко по значението си тържество бѣ демонстрацията, направена отъ Соф. клонъ, съвмѣстно съ секцията при сѫщия на II мѫжка гимназия.

При неудобни условия за работа и при почти никаква материална подкрепа, въ работилницитѣ на горната гимназия, подъ ржководството на енергичния преподаватель г. Хр. Тодоровъ се създадоха и създаватъ работи, които просто смайватъ страничния наблюдатель. Такива високо благородни и полезни инициативи, споредъ насъ, би трѣбвало да намѣрятъ широка подкрепа на общество и на държава. Последното дѣло на тоя енергиченъ преподаватель е и изработването на тритѣ спортни лодки „Бѣло море", „Албатросъ" и „Чайка", при ценното съдействие на повѣренитѣ му ученици.

Шествието съ лодкитѣ и веслата на площадъ „Александъръ I"

Настоятелството на Соф. клонъ въ лицето на енергичния си подпредседатель г. Кирилъ Друмевъ има щастливата идея — спускането на тия спортни

Г. Проф. Бончевъ държи речь на островчето въ Борисовата градина

одки да стане съ налагащия се по случая цере-
ониалъ. Ето защо, на първо време се уреди сек-
ия при II мжжка гимназия, която бѣ приета да
ленува при Б. Н. М. С.

Самата манифестация по своята импозант-
ость и интересъ, съ който бѣ следена отъ граждан-
твото, достатъчно говори, че вече съзнанието е про-
икнало дълбоко въ него.

Начело на манифестацията е I Соф. прогим-
азия съ музиката, а всички ученици облѣчени съ
оряшки униформи, предъ тѣхъ е носенъ плакатъ
ъ надписъ „Българи, обичайте морето"; — следъ
ва сж наредени лодкитѣ, греб-
итѣ, I девическа гимназия, зна-
ето на II мжжка гимназия, му-
иката на сжщата гимназия, хо-
ътъ; следватъ директоритъ на II
. г. г-нъ Чанковъ, придружа-
анъ отъ членоветѣ на настоятел-
твото на Б. Н. М. С. — Соф.
онъ, председателъ т г. Проф.
ончевъ и г. Николаевъ, настоя-
елството на Б. Н. М. С. и накрай
ениците на II м. г.

Така наредена манифестаци-
е подъ звуцитѣ на дветѣ му-
ки минава поздравявана отъ
бликата съ ржкоплѣскания по
ицитѣ: „Царица Иоанна", пло-
адъ „Св. Недѣля", ул. „Търгов-
а" и Бул. „Царь Освободитель"
влиза въ Борисовата градина,
дето спира при езерото, отдав-
на окупирано отъ любопитно
гражданство.

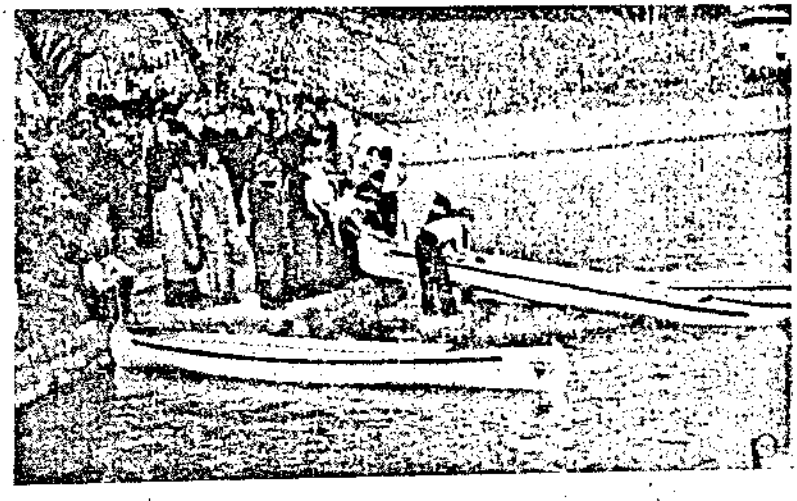
На островчето, вече отдавна чакатъ официални лица и представители на разни организации. Откриването на демонстрациитѣ стана отъ председателя на олимпийския комитетъ г. Чапрашиковъ. Отговори му председателъ на Б. Н. М. С. — Соф. клонъ г. Проф. Бончевъ. Трети говори членътъ отъ настоятелството на Б. Н. М. С. г. Николаевъ. Следъ него говори директоритъ на II м. г. г. Чанковъ и последенъ взема думата г. Панчо Павловъ, учитель при II м. г. Всички речи бѣха изпращани съ громко ура и съ националния химнъ.

При спущане на лодкитѣ въ водата хоритъ при II м. г. изпълни една кантата отъ учителя по музика г. Тумангеловъ по специално написанъ текстъ отъ учителя при сжщата гимназия г. П. Павловъ. При изпѣването на тая кантата, националниятъ трицвѣтъ бѣ издигнатъ на специално построена мачта и при громко ура лодкитѣ плувнаха въ малкото езеро на Борисовата градина и направиха три обиколки.

Бурнитѣ ржкоплѣскания и ура стихнаха чакъ следъ прибирането на лодкитѣ въ специално построения пристанъ.

Така завърши това хубаво тържество.

Гандевъ

Спущане на лодкитѣ въ езерото

МОРСКИ НОВИНИ

ИЗЪ ЧУЖДИТѢ ВОЕННИ ФЛОТИ

Англия На 30 IV. 1934 г. английската кора-
строителница „Каммелъ Лейрдъ и Ко", въ Бир-
ъкедъ, е спуснала на вода новия подводникъ за
нглийския флотъ „Salmon", Вторъ подводникъ
ъ сжщия типъ се довършва на стапеля и ще
де спуснатъ на вода въ най-скоро време.

Франция. Въ Шербургъ е спуснатъ на вода
ниятъ подводникъ за французкия флотъ „Agosta".
Неговата скорость надъ водата ще бжде 21 вжзли,
подъ водата — 22 вжзли. Обслугата му се съ-
стои отъ 64 моряка. Горивнитѣ запаси му позволя-
ватъ да остава въ морето далечъ отъ базата си въ
продължение на 30 дена.

— Новиятъ морски бюджетъ на Франция за 1934 година възлиза на 940,263, 494 франка. Въ тази сума сж включени и 332,531,641 франка за

морската авиация. Въ сравнение съ миналата година, морскиятъ бюджетъ на Франция е увеличенъ съ 14,654,674 франка.

— Нова корабостроителна програма. Морската комисия въ палатата на депутатитѣ е приела единогласно проекта за новата корабостроителна програма. Съгласно тази корабостроителна програма, упълномощава се морскиятъ министъръ презъ времето отъ 1. III. 1934 до 31. XII. 1934 да отдаде въ строежъ: 1 линеенъ кръстосвачъ, 1 корабъ-водачъ на флотилни торпедоносци, 1 океански и 1 прибрѣженъ подводникъ.

Сев. Амер. Съединени Щати. Тихоокеанскиятъ флотъ на С. А. С. Щ., въ съставъ 111 военни кораба, три въздухоплавателни бази и нѣколко стотици хвърчила, изпълнявайки предначертанитѣ маневри е преминалъ презъ Панамския каналъ отъ Тихия въ Атлантическия океанъ. Цѣлата операция по преминаването на канала била предвидена да се извърши въ 24 часа, обаче въ сѫщность, поради редъ тактически съображения въ връзка съ предпазването отъ въздушенъ неприятель, тя била извършена въ 36 часа

Япония. Сравнение на японския флотъ съ флота на С. А. С. Щ.—Професоръ Освалдъ Фламъ, известенъ германски познавачъ на свѣтовното военно корабостроение, е далъ следната оценка за японския флотъ:

„Япония има 5 линейни кораба по-малко отколкото С. А. С. Щ., обаче мощностьта на механизмитѣ на 10-тѣхъ японски линейни кораба превъзхожда мощностьта на механизмитѣ на 15-тѣхъ американски съ 150,000 конски сили, което практически означава, че японскитѣ линейни кораби иматъ по-голѣма скорость на движение. Независимо отъ това, качествата на японскитѣ линейни кораби изобщо, сѫ по-добри отъ американскитѣ.

По отношение на кръстосвачитѣ, Япония не само че има значително числено преобладание, но и освенъ това, най-добритѣ японски кръстосвачи по скоростьта на хода си превъзхождатъ най-добритѣ кръстосвачи на С. А. С. Щ. Освенъ това японскитѣ кръстосвачи сѫ въоружени значително по-силно отъ американскитѣ

По отношение на подводницитѣ Япония заема сѫщо първо мѣсто. С. А. С. Щ. иматъ наистина по-голѣмъ брой подводници, отколкото Япония, но тѣзи подводници въ по-голѣмата си часть сѫ стари и иматъ малки размѣри, вследствие на което тѣ не биха могли да вематъ участие въ една бойна операция на отсрещния брѣгъ на Тихия океанъ. Въ сѫщото време, обаче, Япония притежава голѣмъ флотъ отъ напълно съвременни океански подводници, съ мощно въоружение и голѣма далечина на плаване. А знае се, че кръстосвачитѣ и подводницитѣ се явяватъ като най-ужасни сражия въ време на война. И по отношение на първитѣ и по отношение та вторитѣ, превъзходството е на страната на Япония."

Германия. Чуждестранната преса отбелязва постоянния растежъ на германскитѣ въздушни въоружения. По настоящемъ 18 отъ най-важнитѣ фабрики за строежъ на хвърчила сѫ въ състояние да построятъ за единъ месецъ 3000 хвърчила. Голѣмо внимание е отдѣлено за бързото построяване на редъ въздухоплавателни станции. Така напримѣръ, на брѣга на Балтийското море не далечъ отъ Варнемюнде е привършенъ окончателно единъ голѣмъ подземенъ хангаръ на хвърчила.

Фабрики ще на Дорние трѣбва да привършатъ презъ настоящата 1934 година 248 хвърчила отъ типа „DOF" и 52 хвърчила отъ типа „DOX."

Въ сѫщото време германската авиационна промишленость участвува въ пресъздаването на Военно-въздушнитѣ сили на Япония. Най-голѣмо участие въ това отношение вематъ баварскитѣ моторостроителни фабрики и хвърчилнитѣ фабрики на Дорние и Юнкерсъ. Хвърчилото Юнкерсъ G—3 е преправено въ Япония въ военно хвърчило. То е въоружено съ 2 картечници, 2 орждия система „Ерл-конъ" и може да носи съ себе 2 тона бомби. Хвърчилото лети съ скорость 220 клм. въ часъ и има районъ на действие 1500 клм.

Ромжния. Споредъ даннитѣ на французския воененъ печатъ, въ края на 1933 г. Ромжния значително е попълнила военно-въздушнитѣ си сили Полша е построила за Ромжния 80 изтрѣбителни хвърчила, Италия — 6 бомбоносци (отъ тѣхъ 2 водохвърчила отъ типа Савоя-Маркети). Независимо отъ това, въ Англия, Франция и Италия сѫ поржчани 400 хвърчила. Единствената сѫществуваща ремжнска фабрика за хвърчила въ Браила която бѣше преустановила работата си поради липса на поржчки, наново е започнала да работи и сега изготовлява 20 хвърчила.

Дѣлото на Б. Н. М. С. се подема отъ младежьта. Ученицитѣ отъ слѣтитѣ гимназии въ Враца сѫ взели благородната инициатива да основатъ фондъ „Кръстосвачъ Бѣло-море" за постройка на новъ воененъ корабъ за родния флотъ и сѫ излѣзли съ специаленъ хвърчащъ позивъ, съ който правятъ апелъ за волни пожертвувания. Началото на фонда е образувало отъ прихода отъ първия брой на новия вестникъ двуседмичникъ на Врачанскитѣ гимназии „Националенъ подемъ", започналъ да излиза въ Враца на 1. XI. т. г., деня на роднитѣ будители. Тоя жестъ на Врачанската срѣднешколска младежь е извънредно много насърдчителенъ за служителитѣ на нашата морска идея; той показва, че тѣхното дѣло залавя вече здравъ коренъ всрѣдъ младежьта, неговата бѫдеща носителка, затова „Морски сговоръ" поздравява съ особена радость това начинание, на което всички българи сѫ длъжни да дадатъ безрезервно пълна подкрепа, и му пожелава успѣхъ и скорошенъ завършекъ. Не е безъ интересъ, ако отбележимъ, че директоръ на поменатитѣ гимназии отъ началото на тая учебна година е г. Василъ Атанасовъ, дългогодишенъ ревностенъ деецъ въ управителнията съветъ на Врачанския клонъ на Б. Н. М. С.

Волни пожертвувания за фонда се изпращатъ на адресъ: Директоръ Врачанскитѣ гимназии.

Скрѫбна весть. Поминала се е на 19 XI. т. г. Пѣнка Д-ръ Чернева, дългогодишна членка на Пловдивския клонъ на Б. Н. М. С. и съпруга на дейния подпредседатель на сѫщия клонъ г. Д-ръ Черневъ. Покойната оставя много добри спомени въ пловдивското гражданство, а особено у членоветѣ на нашата организация. Нашитѣ искренни съболезнования на нейнитѣ близки. Богъ да я прости.

„Морски Сговоръ"

МОРСКИ КНИГОПИСЪ

Флотъ — Русскіе моряки во время Великой войны и революціи отъ Капитанъ II рангъ А. П. Лукинъ. Томъ I (192 стр.) и томъ II (192 стр.). Парижъ 1934 г. Библиотека „Илюстрованной Россіи", книга 49 и 50. (Приложения къмъ „Илюстрованой Россіи")

Руският морски офицеръ отъ бившия руски царски флотъ, капитанъ II рангъ А. П. Лукинъ, сега живущъ въ Парижъ, известенъ съ своитѣ интересни разкази изъ живота и дейностьта на руския флотъ презъ време на свѣтовната война, е отпечаталъ посоченитѣ по-горе два тома подъ названието „Флотъ".

Въ предисловието на първия томъ, бившиятъ началникъ на руския морски генералеанъ щабъ адмиралъ А. И. Русинъ дава за книгата му следния отзивъ:

„Трудътъ на Кап. II р. А. П. Лукинъ не представлява отъ себе си сухо изложение или преглѣдъ на историческитѣ събития, разиграли се на рускитѣ морета въ време на свѣтовната война, но е жива и увлѣкателна илюстрация на тѣзи събития, въ което и се заключава главната му ценность. Книгата открива за читателя — не морякъ — единъ съвършенно новъ за него свѣтъ и го посвещава въ скритата за чуждитѣ очи битова страна на миналитѣ събития, заставяйки го не само да участвува въ тѣхъ, но да преживѣва всичко това, което е било преживѣно отъ рускитѣ моряци. Този трудъ е ценень и поради това, защото авторътъ съ своето талантливо, картинно и правдиво изложение на живота и деятелностьта на руския флотъ, запълва една сжществена празднота въ руската морска литература, останала още отъ времето на многоизвестния руски морски белетристъ Станюковичъ.

Предъ очитѣ на читателя, една следъ друга минаватъ славнитѣ страници на руския флотъ, когато на негоовитѣ стожери гордо се развѣваше „Андреевскиятъ флагъ". Непрекжснатитѣ походи се смѣнятъ съ бойни епизоди, смѣли нападения отъ торпедоносци, дръзки действия отъ подводници, геройски подвизи, взривове и загуби на кораби. Книгата завършва съ трагичната епоха на революцията — кървавия пжть, който трѣбваше да измине рускиятъ офицеръ. презъ пожарищата и анархията на своето отечество.

Книгата се чете леко и незабелязано увлича читателя. Събитията се развиватъ главно въ Черно море, а нѣкои отъ тѣхъ и покрай нашитѣ български черно морски брѣгове. Това прави книгата на кап. II р. А. П. Лукинъ де по-вече интересна за насъ българитѣ. Ние я препожчваме на всички любители на морски разкази и на тѣзи, които се интересуватъ отъ морскитѣ събития въ Черно море презъ време на свѣтовна война.

С. Н. И.

„Историята на маринатa. Една ценна книга за мореплаването. Свѣтовноизвестното парижко картинно списание „L'Illustration" е издало тая есень една великолепна книга — „Историята на маринатa" — „Histoire de la Marine".

Следъ излѣзлата по-рано „История на въздухоплаването", пакъ отъ сжщия издатель, тая книга иде да попълни една празнота въ морския книголисъ. Наистина, руски енциклопедии никога не сж липсвали, но новата „Histoire de la Marine" се отличава отъ другитѣ съ своята особена задълбоченость и отлично разглеждане на въпроса.

Историята на мореплаването е, може смѣло да се каже, и история на свѣта. Нѣма почти никой народъ, разоралъ надълбоко историческата нива, който да не е билъ въ връзка съ водни басейни! Корабътъ е билъ презъ всички времена „инструментътъ за политическо господство, колонизаторска експанзия, търговски обмѣнъ и голѣми открития". Морето е винаги указвало неоспоримо влияние върху конфигурацията на свѣта.

Документацията започва отъ праисторическитѣ времена, проследява вѣковетѣ и стига до наши дни. Не е пропусната никоя отъ цивилизациитѣ, които сж черпѣли отъ рѣчния или морски трафикъ източници за богатство, отъ господството надъ океанитѣ — политическа мощь.

Цѣлата книга е раздѣлена на три части. Първата разглежда въпроса за „човѣка и морето" — отъ началото до последнитѣ кръстоносни походи — Ноевиятъ ковчегъ, по време на потопа: митически праотецъ на човѣшкото корабоплаване; Халдея и Асирия, Египетъ, Финикийцитѣ, древна Гърция, Римъ, Скандинавскитѣ Викинги, борбата на кръста съ полумесеца — всичко е подробно разгледано. Презъ тоя периодъ отъ много хилядилѣтия, структурата на корабитѣ е останала почти непромѣнена. Голѣми техн. придобивки нѣма. Но отъ края на срѣдновѣковието, корабостроенето претърпѣло голѣми промѣни. Преди всичко, размѣритѣ на корабитѣ нараставатъ; тия последнитѣ могатъ да се впускатъ въ далечни и смѣли пжтувания; нациитѣ, които ги иматъ подъ ржка, се мжчатъ да се наложатъ съ тѣхъ на свѣта.

Втората часть — „появяването на националнитѣ марини" — разказва за „морското орждие" (съ войнитѣ на запада и изтока), „Ерата на голѣмитѣ открития", упадъкътъ на испанското господство по море, Франция — Колберъ „борба за колонии", „борба за океана".

Трета часть — „маринатa господарка на моретата". Едва дошло възтържествуването и апогея на вѣтрилата (до тѣхъ единственият двигатель е билъ човѣшката сила — гребла) и ето парата! После нафта. Започва ерата на голѣмитѣ кораби. Пристанищата сж станали търговски кръстопжтища. Морета и океани сж силно оживени. Първитѣ опити за подводно плаване, вжтрешно корабоплаване, морски индустрии, маринатa въ наши дни, яхтингъ...

„Histoire de la Marine" е плодъ на три годишенъ трудъ.

За източници сж послужили библиотекитѣ и музеитѣ на цѣлия свѣтъ, държавнитѣ архиви и много частни колекции.

Изданието е придружено съ 1.225 клишета, 26 карти и планове и 90 цвѣтни гравюри.

Нека въ края повторимъ, че то е отличенъ сборникъ за морското изкуство и наука презъ всички времена всички цивилизации и всички народи.

За насъ, българитѣ, тая книга е отъ голѣмо значение. Ние, които познаваме и ценимъ морето още толкова малко, можемъ да извлѣчемъ много и ценни поуки отъ неговата история.

М. Д-въ.

СЪДЪРЖАНИЕ

на XI годишнина (1934 г.) на „Морски Сговоръ"

Йша, разказъ отъ Сергий Терещенко. Прев. Л. Паспалеевъ. VI. 21—24.

Акули въ Черно Море отъ Д-ръ Л. Паспалеевъ. I. 19—20.

Балкански пактъ отъ Г. К. II, 4—5.

Басейни отъ В. И. II, 18—20.

Българ. Народенъ Морски Сговоръ и новата държава отъ проф. Я. Арнаудовъ. VII, 2—3.

Българскиятъ Народенъ Морски Сговоръ по „сухо", хумор. поема. VII, 4—6.

Бюджетътъ на Г. У. Т. на Б. Н. М. С. за 1935 г. VI, 35.

Варненскитѣ езера отъ Д-ръ П. Гочевъ. I, 11—13.

Вечеръ край морето, стихове отъ Ив. Тамамджиевъ. VII, 2.

Влиянието на морската вода и жи ящитѣ въ нея организми върху строителнитѣ материали отъ Инж. М. Остревъ. VI, 11—12.

Военниятъ флотъ като стражъ на роднитѣ интереси отъ Пр. Памиуловъ. IV, 9—12.

Въ бурно море отъ Кр. Кънчезъ, IX, 11—14.

Въ паметъ на Краль Александъръ отъ Г. К. IX. 4—5.

Германскиятъ воденъ спортъ отъ Т. Брънековъ. V. 21—22.

Горхъ Фокъ отъ Алиса Мюллеръ — Нойдорфъ. III, 10—11.

26 септемврий 1916 г. отъ Лейт. Дудевъ. VIII, 10—13.

250 клм. на гребла по родното крайбрѣжие отъ Димитровъ. V, 7—10.

Докладъ за морското лѣтовище на Търновския клонъ презъ 1913 г. отъ Ив. Деневъ. IV, 18—20.

Д навското ни корабоплаване отъ В. Игнатовъ. III. 3—4.

Дунавската проблема и Българ. Нар. Морски Сговоръ отъ проф. Ст. Консуловъ, VIII, 2—3.

Душата на корабитѣ, разказъ отъ А. Лихтенберже, преводъ отъ Н. Мишевъ. I, 16—18.

Единадесетата годишнина отъ проф. Я. Арнаудовъ. I, 3.

Единадесетия съборъ отъ проф. Я. Арнаудовъ VI, 4—7.

Единъ пропуснатъ юбилей отъ В. П. Гочевъ, X, 2.

Едно завършено дѣло отъ В. И. V, 19—20.

Животътъ на нашитѣ пристанища презъ 1933 г. отъ Хр. Русевъ V, 4—6.

Жълти пирати, разказъ отъ Х. Бетге, превелъ Добринъ Васи-

левъ. III, 17—18.
28. **За националния търгов. флотъ** отъ К. Скутуновъ, III, 4—5.
29. **Звуковиятъ дъномѣръ на Ланжвенъ** отъ Б. Рачевъ. II, 7—9.
30. **Значението на Скагерагския бой** отъ А. Ю. Петровъ. IX, 16—17:
31. † **Иванъ Стояновъ** отъ В. П. Гочевъ, IV, 16—17.
32. **Изкопаеми богатства по нашето Черноморско крайбрѣжие** отъ д-ръ П. Гочевъ. VIII, 3.
33. **Изъ живота на Черно море:** нѣколко интересни негови обитатели отъ д-ръ Г. Паспалеевъ. VI, 21-32.
34. **Инженеръ Ив. Родевъ** отъ Ал. Маноловъ IX, 18.
35. **Историч. бележки за Черноморската область на Балк. полуостровъ** отъ К. Шкорпилъ I, 9-11, III, 5—7.
36. **Италианското водохвърчило „И. Анжилъ " въ Варна,** отъ Инж. М. Остревъ. X, 7.
37. **Контрабанда,** разказъ отъ Фра-Дяволо VIII, 14—15.
38. **Крй брѣга,** разказъ отъ Фани Попова Мутафова, VII, 12—13.
39. **Културно етнографското значение на нашата приморска область** отъ Хр. Вакарелски IV, 3—4.
40. **Къмъ по-свѣтло бждеще!** отъ Ив. Вариклечковъ I, 5—6.
41. **Ловецътъ на бисери и неговата жена,** разказъ отъ Хеинкъ тенъ Ихуленъ, прев. Д. Василевъ. V, 18—19.
42. **Морето,** разказъ отъ Панчо Михайловъ, VI. 20—21.
43. **Морето въ българскитѣ народни пѣсни** отъ Ем. Мутафовъ. V, 14—16. IX, 7—11.
44. **Морето въ българскитѣ народни умотворения** отъ Ем. Мутафовъ. III, 14—17.
45. **Морето като посрѣдникъ за италианското влияние върху нашия народенъ говоръ** отъ д-ръ П. Скорчевъ. VI, 15—20: VIII, 6—10.
46. **Морска мина** отъ Г. Славяновъ. VII, 9—11.
47. **Морската конференция въ 1935 год.** отъ С. Н. И. X, 6.
48. **„Морски вѣтрила",** отъ Д. Осининъ, рецензия отъ Добринъ Василевъ. V, 22.
49. **Морски социални новини** отъ В. Игнатовъ. I, 22.
50. **Мостъ надъ океана,** разказъ отъ Весела Страшимирова, III, 11—14.
51. **Най-голѣмото германско пристанище на Балтийско море** отъ Алиса Мюллеръ—Нойдорфъ. IV, 14.
52. **Начини за вдигане на потънали кораби** отъ Хр. Русевъ. VIII, 4—6.
53. **Нашето рибарство,** отъ проф. Ст. Консуловъ. VI, 9—10.
54. **Неприятенъ прегледъ,** разказъ отъ Графъ Фонъ Люкнеръ. прев. Н. Фурнаджиевъ. II, 14—18.
55. **Никола Ракитинъ и неговото дѣло** отъ проф. Я. Арнаудовъ. V, 3—4.
56. **Новъ способъ за намаление на напрѣчното и надлъжното клатене на кораба** отъ С. Н. И. VI, 28.
57. **Нуженъ ли е воененъ флотъ на България** отъ Г. Куповъ, IX, 2—4.
58. **Нѣколко странички изъ геологичното минало на Черно-море** отъ д-ръ П. Гочевъ. III, 7—9.
59. **Отъ брѣга на морето,** пѣсни отъ Ас. Калояновъ I, 4—5.
60. **Параходътъ „Княгиня Мария-Луиза"** отъ Н. Найденовъ I. 8—9.
61. **Петиятъ ни ученически конгр.** VI, 25—26.
62. **Подготовка на турцитѣ за война съ руситѣ презъ 1877 г.** отъ Архимандритъ Иннокентий, II, 9—10 VI, 28—30.
63. **Политически прегледъ** отъ Г. К. IX, 17—18, X,
64. **Потеклото на гагаузитѣ** отъ А. И. Мановъ, IV, 4—9.
65. **Походътъ, поражението и смъртьтъ на имп. Никифоръ I презъ 811 г.** отъ К. Шкорпилъ. V, 10—14.
66. **Петнадесеть години Ньойи** отъ проф. Я. Арнаудовъ. X, 1.
67. **Предчувствието,** разказъ отъ А. Страшимирова. X, 8.
69. **Примирение,** разказъ отъ Дечо Поповъ I, 13—16.
69. **Пристанището Василико** отъ Ст. Цаневъ. V, 16—18.
70. **Първитѣ изстрели** разказъ отъ А. Зернинъ, прев. Е. А. IV, 12—16.
71. **Пѣсеньта на рибаритѣ маршъ** отъ П. Минковъ, III, 5.
72. **Радиовълнитѣ въ услуга на корабоплаването и организиране на радиофаровегѣ по севернитѣ брѣгове на Европа** отъ д-ръ Г. П. X, 4.
73. **Разни морски новини** отъ В. И., Н. Бакаловъ и А. Ю. П. I—X, 17.
74. **Разни рецензии на морски книги** отъ Г. Д. П. II 22 С. Н. И. X, 19.
75. **Резолюция на единадесетия редовенъ съборъ на Б. Н. М. С.** VI, 33—35.
76. **Сведения за водни състезания** отъ С. Ч. Гандевъ и др. IV 20—21; VI, 31—33; BII, 13—15. X, 16.
77. **Свѣтовни рекорди по плуване** II, 19.
78. **Споменитѣ на стария адмиралъ** разкази отъ П. П. Шишковъ, IX, 14—16, X. 12.
79. **Страница изъ историята на подводницитѣ** отъ Н. Бакаловъ. II, 11—14.
80. **Субсидии** отъ Хр. Русевъ II. 5—7.
81. **Суецията каналъ** отъ Н. Найденовъ. VI, 12—14.
82. **Съборътъ въ Пловдивъ,** впечатления отъ Маринъ Милчевъ, VI, 8.
83. **Съветски проектъ за свързване на рѣкитѣ Днепъръ и Бугъ съ Азовското море** отъ А. Начаевъ. III, 19.
84. **Сждба,** стихове отъ Дечо Поповъ II, 4.
85. **Сждба,** разказъ отъ Григорь Медникаровъ. VI, 27.
86. **Търговията ни съ Ислания и ролята на Българското Търг. парах, Д-во** отъ Ст. Чолаковъ. I. 7—8.
87. **Фаталность** отъ Н. Д. Мишевъ. II, 10—11.
88. **Voith — Schneider-овиятъ механизъмъ за овижение и управлен е на кораба** отъ инж. М. Остревъ, IX, 5—7.
89. **Херминъ Шкорпилъ** (1858—1923) отъ Архим. Иннокентий. III, 9—10.
90. **Циклони въ атмосферата** отъ Д-ръ Г. П. VII, 6—9.
91. **Черната едлива мида** отъ Д-ръ Г. В. Паскалевъ III. 20.
92. **Чуждитѣ военни флоти** отъ Сава Ивановъ, X, 17.

Списъкъ на авторитѣ.*)

Арнаудовъ проф. Я. 5, 22, 23, 55, 66.
Архимандритъ Инокентий 62, 89.
А. Ю. П. 30.

Бакаловъ Н. 73, 79.
Бетге 27.
Брънековъ Т 14.
Вакарелски Хр. 39.
Вариклечковъ Ив. 40.
Василевъ Добринъ 48.
В. И. 4, 25, 73.
Г. В. П. 74.
Г. К. 3, 13, 63.
Гочевъ В. П. 24, 32.
Гочевъ Др-ъ П. 8, 2, 24.
Деневъ Ив. 18.
Димитровъ 17.
Д-ръ Г. П. 72, 90.
Дудевъ Лейт. 16.
Зернинъ А. 70.
Ивановъ Сава 92.
Игнатовъ В. 19, 49.
Калояновъ Ас. 59.
Консуловъ проф. Ст. 20, 53
Куповъ Г. 57.
Кънчевъ Кр. 12.
Лихтенберже 21.
Люкнеръ графъ фонъ 54.
Маноловъ Ал. 34.
Мановъ А. И. 64.
Медникаровъ Григоръ. 85.
Милчевъ Маринъ 82.
Минковъ П. 71.
Михаиловъ Панчо 42.
Рачевъ Б. 29.
Русевъ Хр. 26, 26, 80.
Скорчевъ Д-ръ П. 45.
Скутуновъ К. 28.
Славяновъ Г. 46.
С. Н. И. 47, 55, 74, 76.
Мишевъ Н. Д. 87.
Мутафовъ Ем. 43, 44.
Мюллеръ Ал. Нойдорфъ 15, 51.
Найденовъ Н. 60, 81.
Нечаевъ А. 83.
Остревъ Инж. М. 10, 36, 88.
Пампуловъ Хр. 11.
Паспалевъ. Д-ръ Г. 33, 91.
Петровъ А Ю. 30.
Попова-Мутафова Фани 38.
Поповъ Дечо. 68, 84.
Страшимирова Весела 50, 67.
Тамамджиевъ Ив. 9.
Тенъ Ихуленъ Хеинкъ
Терещенко Сергей
Фра Дяволо 37.
Цаневъ. Ст. 69.
Чолаковъ Ст. 86.
Шишковъ П. П. 78.
Шкорпилъ К. 35, 65.

Списъкъ на преводачитѣ*).

Василевъ Добринъ 27, 41.
Е. А. 70.
Мишевъ Н. 21.
Паспалевъ Л., 1.
Фурнаджиевъ 54.

*) Цифритѣ означаватъ пореднитѣ нумера на статиитѣ въ предидущото съдържание.

Поправка: Въ миналия брой (9) на „Морски Сговоръ" стр. 12 надписътъ на снимката да се чете „Крайбрѣжията при носъ Колокитъ" вмѣсто „Крайбрѣжията при о. Калокитасъ".

ТЕЛЕФОНЪ 326

СТРОЕЖЪ НА КОРАБИ И ВСИЧКИ ВИДОВЕ ЛОДКИ КАТО:

Моторни, рибареки, спортни, луксозни, платноходни и др.

Строежъ, монтажъ и поправка на всѣкакви видове машини и инсталации.

СПЕЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ ЗА ЖЕЛѢЗНИ КОНСТРУКЦИИ, РЕЗЕРВУАРИ И ЕЛЕКТРОЖЕННИ ЗАВАРКИ

Гарантирана веща и прецизна работа при най-конкурентни цени. 8—10

Открива се подписка

за XII годишнина (1935 г.)

на

„МОРСКИ СГОВОРЪ"

Год. абонаментъ 150 лв.

Членове на Бълг. Нар. Морски Сговоръ получаватъ списанието даромъ.

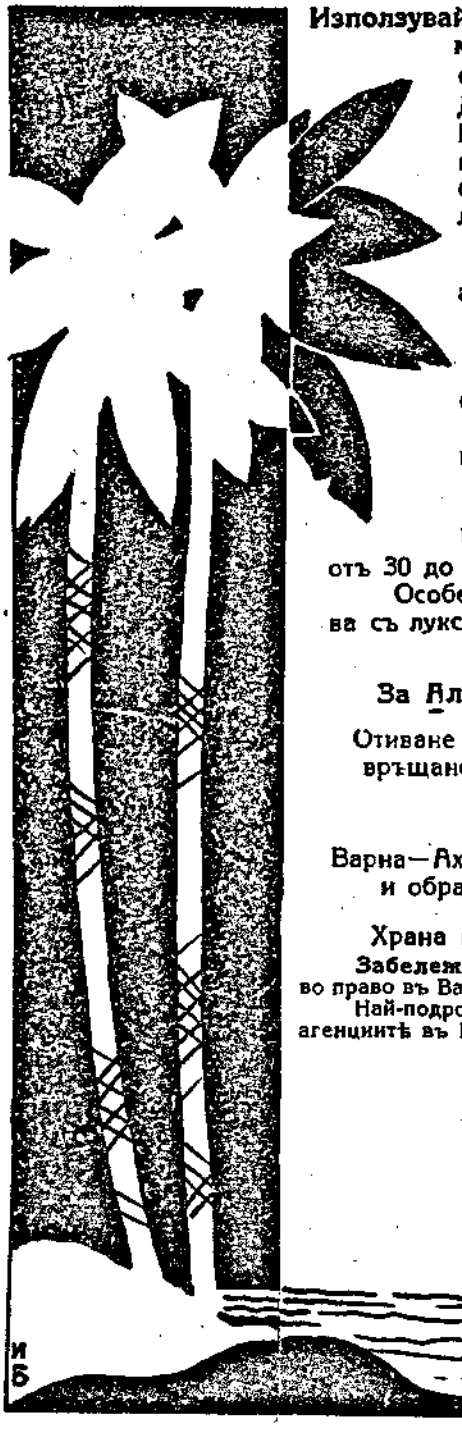
СЪДЪРЖАНИЕ:

1. **Петнайсеть години Ньойи** отъ Проф. Я. Арнаудовъ; 2. **Единъ пропуснатъ юбилей** отъ В. Д. Гочевъ; 3. **Радиовълнитѣ въ услуга на корабоплаването и организиране на радиофароветѣ по сѣвернитѣ брѣгове на Европа** отъ Д-ръ Г. П.; 4. **Морската конференция въ 1935 година**; 5. **Италианското водохвърчило „И. Ажилъ" въ Варна** отъ Инж. Островъ М.; 6. **Предчувствието**. разказъ отъ Весела Страшимирова; 7. **Споменитѣ на стария адмиралъ**. разказъ отъ П. А. Шишковъ; 8. **Подготовка на Освободителна война** отъ Архим. Иннокентий; 9. **Политически прегледъ** отъ Г. Куповъ; 10. **Воденъ спортъ**; 11. **Морски новини**; 12. **Морски книгописъ**; 13. **Съдържание на XI годишнина (1934 г.) на „Морски сговоръ"**.

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА ВАРНА

БЪЛГАРИ, ПЪТУВАЙТЕ ПО МОРЕ!

БЪЛГАРСКО ТЪРГОВСКО ПАРАХОДНО ДРУЖЕСТВО – ВАРНА.

Използувайте дружественитѣ параходи, за да получите възможностьта да се полюбувате на морето!

Съ параходитѣ на Българското Търговско Параходно Дружество можете да направите пѫтувания, които да Ви оставятъ мили неизличими спомени. Вие ще опознаете крайбрѣжието и ще вкусите отъ прелеститѣ на близкия изтокъ, чароветѣ на който привличатъ хиляди и хиляди туристи отъ всички краища на свѣта.

Дружеството поддържа три редовни линии:

а. Крайбрѣжна: Варна—Бѣла—Месемврия—Анхиало—Созополъ—Бургасъ—Кюприя—Василико—Ахтополъ и обратно; — два пѫти седмично. — Отъ 15. юний до 15. септемврий директни съобщения Бургасъ — Варна и обратно, специално за курорта.

б. Пирейска: Варна — Бургасъ — Цариградъ — Пирея — Хиосъ—Митилинъ и обратно — два пѫти въ месеца.

в. Александрийска: Варна — Бургасъ — Цариградъ — Родосъ — Палестина — Александрия — Портъ-Сайдъ — Островъ Кипръ — Пирея и обратно — два пѫти въ месеца.

При групови пѫтувания Дружеството прави намаления на тарифитѣ си отъ 30 до 50% (но не и върху храната).

Особенъ интересъ представлява пѫтуването до Александрия, което се извършва съ луксознитѣ и бързоходни параходи „Бургасъ" и „Царь Фердинандъ".

ОБИКНОВЕНИ ЦЕНИ БЕЗЪ ХРАНА:

За Александрийския рейсъ:

Отиване и връщане:
- I класа . . лв. 8000
- II класа . . лв. 6000
- III класа . . лв. 4000

За Пирейския рейсъ:

Отиване и връщане:
- I класа . . лв. 5000
- II класа . . лв. 4600
- III класа . . [illegible]

За крайбрѣжния рейсъ:

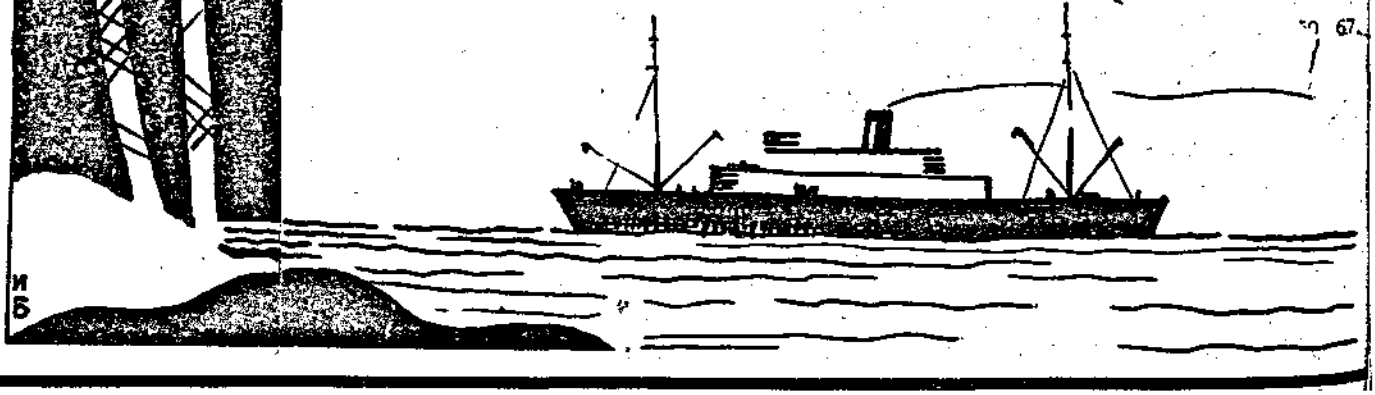
Варна—Ахтополъ и обратно:
- I класа . . лв. 680
- II класа . . лв. 540
- III класа . . лв. 360

Варна—Бургасъ и обратно:
- I класа [illegible]
- II класа 58—1923)
- III класа II, 9—10.

Храна по лв. 150 на день за I и II класа, за българското крайбрѣжие.

Забележка: Свърхъ горнитѣ такси за пѫтнишкитѣ билети се събиратъ допълнителъ Д-ръ во право въ Варна и Бургасъ по 15 лв., а въ малкитѣ крайбрѣжни пристанища по 5 лв.

Най-подробни сведения, относно всичко, което интересува пѫтуващитѣ, се получаватъ Сава агенциитѣ въ Варна и Бургасъ и крайбрѣжнитѣ, а сѫщо и отъ Дирекцията.

СОФИЯ — ПЕЧАТНИЦА „ХУДОЖНИКЪ" — 1934 г.